

KOHILA

RUUMI

—

KAVA

LÜHIKOKKUVÕTE

Kohila ruumikava on alevi keskuse arendamise visioon, milles antakse ülevaade Kohila ruumilistest tugevustest ja väljakutsetest, pakutakse kohapõhiseid lahendusi eesmärgiga tugevdada Kohila identiteeti, meetodeid ruumiliste otsuste paremaks kujundamiseks ning valla ja elanike omavahelise suhtluse hõlbustamiseks. Lõppraportist leiab visuaaliseeritud ettepanekud edaspidiseks planeerimis- ja ehitustegevuseks ning tegevuskava aastateks 2016–2021.

Töögrupp:

Kaie Kuldkepp, Elo Kiivet ja Keiti Kljavin
(Linnalabor)

Graafiline disain, joonised:

Kaie Kuldkepp

Küsimused ja kommentaarid:

juhatus@linnalabor.ee

- 0.1 SISSEJUHATUS.
RUUMIKAVA EESMÄRK
- 0.2 KOHILA ALEV JA KESKUSALA
- 0.3 TÖÖPROTSESS
- 1 KOHILA RUUMILISED
VÄLJAKUTSED
- 2 KOHILA RUUMILISED
ETTEPANEKUD
- 2.1 KOHILA ALEVI
TERVIKLIK KESKUSALA
- 2.2 --- TÄNAVARUUM
- 2.3 O VÄLJAKUD JA
SÕLMPUNKTID
- 2.4 ∫ JÕEPROMENAAD JA
ROHEALAD
- 3 RUUMIOTSUSTES OSALEMINE
- 4 2016-2021 TEGEVUSKAVA
- 5 KOKKUVÕTE JA TÄNUSÕNAD

0 SISSEJUHATUS

Aastal 2016 on Kohila vallas käsil olulised alevi ruumi arengut suunavad projektid ja detailplaneeringud. Mitmed muudavad väljakujunenud miljööd ja võimalike uute lahenduste kõrval on tekkinud vajadus koondpildi järele. Sel eesmärgil on vald tellinud Linnalaborilt Kohila ruumikava.

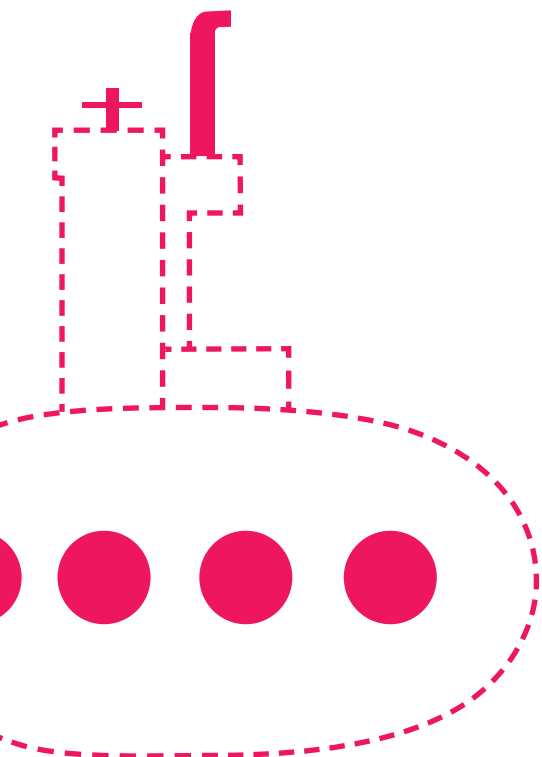
Ruumikava koondab Linnalabori poolt kogutud olemasoleva teadmise alevist, sh ka elanike igapäevase kohtumis- ja tegevusruumi eripärad, eesmärgiga anda võimalus kõigil ilma erialase eelteadmisseta ruumiotsuste tegemisel osaleda. Selline kergesti jälgitav ja rohkelt visualiseeritud visioon on kodanike ja vallaametnike ühine tööriist, mille juurde ruumiliste otsuste tegemisel alates haljasala projektidest kuni suuremate teede- ja tänavaprojektide planeerimiseni tagasi pöörduda.

Kohila valla ruumikava keskne küsimus on alevi erinevate arengupotentsiaalide sidumine. Näiteks kuidas kujundada väliruumi erinevatele sihtgruppidele mugavaks kasutuseks, kuidas kavadada enam kohalejõudmist, mitte möödasõitmist, tänavaruumi, mitte autokoridori. Ruumikava on analüüs hetkeolukorrast, mis annab võimaluse arutleda Kohila väliruumi üle ning leida viise, kuidas heast elukeskkonnast kujundada vallale selge identiteet. Pakume nii kiiresti teostatavaid kui pikaajalist planeerimist vajavaid maastikuarhitektuurseid ja planeeringulisi ideid, mis kõik järgivad üht printsiipi – olemasolevatel ruumilistel ja ajaloolistel väärtustel põhinedes kujundada alevi seni omavahel nõrgalt või külalise jaoks isegi arusaamatult ühendatud ruumitükkidest terviklik, liikumisteedest, olulise tähtsusega kohtadest ja peatuspaikadest koosnev süsteem.

Paberile vormistatud ruumikava “ajaleht”, mida praegu loete, on selle visioneerimise protsessi lõppraport. Siit leiate ülevaate Kohila alevi ruumilistest väljakutsetest ja kohalike elanike tajutud ruumist ja ruumikava koostamise töökäigust. Rohke illustratiivse materjali kaasabil jagame ettepanekuid, mida ruumis muuta ja anname juhtnööre elanike paremaks osalemiseks nende otsuste tegemisel. Kõik ideed ja ettepanekud seob kokku tegevuskava aastani 2021.

Ruumikava lähtematerjaliks on vallavalitsuse arengudokumendid, planeeringud ja visioonimaterjalid, intervjuude käigus kogutud kohalike mõtted, vaheesitluselt ning Kohila aleviretkelt saadud tagasiside. Täname kõiki Kohilaga seotud inimesi, kes on ruumikava valmimises osalenud!

30. september 2016
Kaie Kuldkepp, Elo Kiivet ja Keiti Kljavin
Linnalabor

0.2 KOHILA ALEV JA KESKUSALA

Kohila alevi elurütmi määrab territoriaalne asend pealinna ja maakonnakeskuse vahel ning paiknemine valla südames. Kaugus valla keskusest ei ole valla piires kusagil üle 17 kilomeetri. Järelikult mõjutab Kohila elanike tegevusruumi nii pealinn, selle valglinnastumine ja pendelränne kui ka Harjumaa – Saku ja Saue – ning Raplamaa valdade areng ja seosed regioonis, mistõttu on teede ja liiklussõlmede kvaliteet ning ühistranspordi ühendus ja mugavus märkimisväärne osa Kohila elanike igapäevast.¹

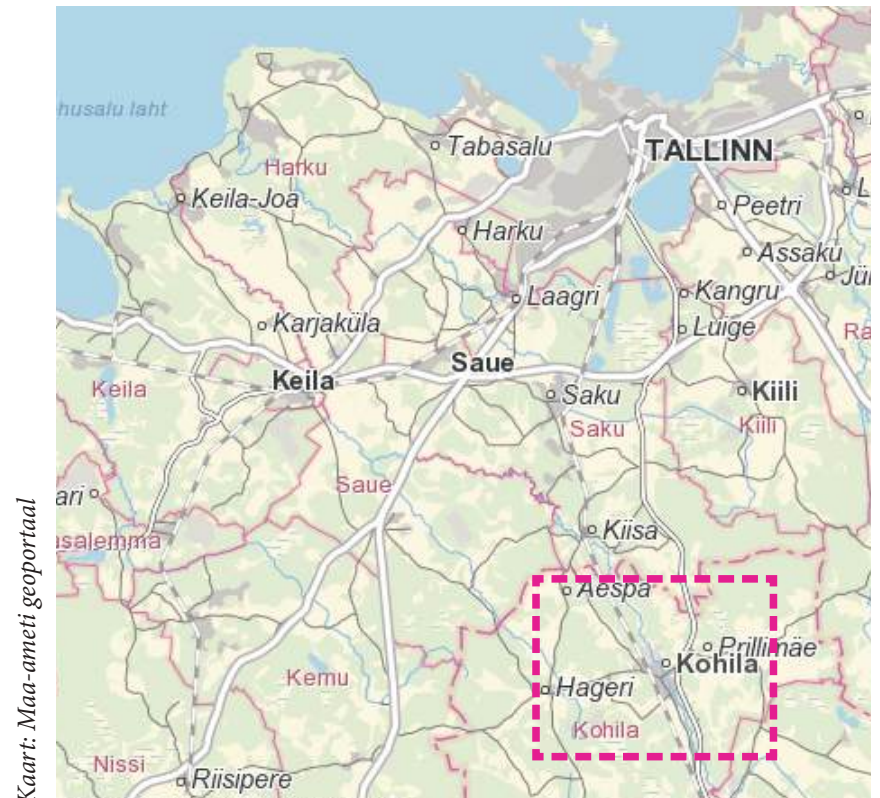
Alevi paiknemine loob eelduse rahvaarvu kasvuks, mille õnnestumise üheks võtmeks on parem elukeskkond.² Territoriaalne asend mõjutab ka avalike teenuste arendamise vajalikkust ja võimalikkust ning on kaasa toonud liiklusintensiivsuse kasvu, sealhulgas rasketranspordi rohkuse alevisisestel teedel. Elanike kasvu plaanitakse suunata vallakeskuse lähiümbrusesse ja välja-poolle teistesse valla keskustesse, küladesse.³ Oodatakse loomulikult noori, iseseisvat elu alles alustavaid peresid, mis omakorda eeldab korterelamute pakkumist nii müügi- kui renditurul, aga ka kutsuvat kogukonda ning head alus- ja põhihariduse taset.

Viimastel aastatel on vald panustanud haridustegevusse (Keskkonnahariduskeskuse loomine, gümnaasiumi juurdeehituse planeering), aga ka infrastruktuuri (ehitatud Kohila-Lohu kergtee, Urge tööstusala juurdepääsutee) ning viinud ellu suuremad ja väiksemad investeeringud (ühisveevärk, kanalisatsioon, staadioni ehitus, raamatukogu valmimine, raudtee ülesõidu turvanõuded, rekreatsioonialade laiendamine, suusa- ja jooksurajad jne). Paljude ruumiliste ettevõtmiste taga on ka aktiivne kohalik kogukond, näiteks on kasutusele võetud ja korrastatud jõeäärseid alasid, korraldatud suuremaid ja väiksemaid sündmusi väliruumis (Kapa männik loeb, Kapa rock, hoovikohvikute päev, kirbuturud, filmiõhtud, muusikalid, ajaloomatkad, spordivõistlused jne). Järelikult on arenguvõimalusi mitmeid ja samuti nendest huvitatuid osavõtjaid.

Alevi keskusalala

Iga hea väiksema tiheasustuse tunneb ära selle selgelt arendatud keskusalala järgi. Kohila alevi keskuse asupaiga osas ei ole elanike ega ka vallavalitsuse hulgas kindlat seisukohta. Keskusalaks nimetatakse Vabaduse tänavat koos Vabadussamba esise taskuga, Vabaduse ja Tööstuse tänav ringristmikku, aga ka Kohila mõisahoonet esist ala või gümnaasiumi ümbrust. See tähendab, et keskust defineeritakse erinevate sihtpunktide ja ajalooliste maamärkide kaudu, kuid puudub selge ruumiline sidusus. Täna on Vabaduse tänav pigem järjekordne ilmetu vallasisene riigimaantee, mille ristumist Viljandi maanteega ilustab vaid tagasihoidlik ausambaga taskupark, mitte aga erinevaid liikumisviise arvestav ja hoonestusega planeeritud tänavaruum koos Kohila esindusväljakuga.

Kaugel tõelisest keskusest on ka Vabaduse ja Tööstuse tänavate haljastatusega dekoreeritud ringristmik, mida ümbritsev tuim asfaltväli meelitas eelkõige autoga liiklejaid ega paku palju

Kaart: Maa-ameti geoportaal

võimalusi peatumiseks kergliiklejatele. Kuid just sel teljel on potentsiaal muutuda Kohila peatänavaks, mis rahustab liiklust, pakub nii esindus- kui kaubandusfunktsioone ning ühte selget ruumilist loogikat kohalikele ja külastele. Praegu on Vabaduse tänav maamärgiks kindlasti vallamaja, mille tagasiastuv hoonefront ei suhestu kõige paremini tänavaruumiga. Vallamaja ühel küljel on suur lage muru- ja teisel küljel parkimisplats. Vabadussõja mälestusmärgini saab kõndida mööda kitsast rada, kuid korralik ühendus nn sümbolse (ausammas) ja valitseva (vallamaja) ruumi vahel puudub. Kuigi monumendi eksponeerimiseks on juba nähtud vaeva, võiks need kaks sõlmepunkti olla veel paremini maastikuarhitektuuriselt omavahel seotud. Vabaduse tänav ülejäänud hoonestus on varieeruv, kuid peamine probleem on sõidutee, mis asetseb oluliselt kõrgemal jalakäijatest, lõigates ära tänav erinevad pooled visuaalselt ja ruumiliselt linnakeskkonda sobimatu maanteevalliga. Vabaduse tänavat ei saa vaadata eraldi maantee ja vallale kuuluva kergliiklusteena, vaid ühtselt läbitõttatud alevitänavana raudteestaamast bussijaamani, mis Tööstuse tänav ja Viljandi maantee vahelises lõigus peaks olema selgelt tajutav peatänav.

Tööstuse tänav on ajalooline mõisaallee, mis kindlasti võib aegajalt vajada uuendamist ja teekatte parandustööd. Sellegipoolest onallee üks Kohila kõige isikupärasemaid ruumielemente, mille kaotamist või rikkumist iga hinna eest vältida tuleks. Planeeritud tänavarekonstruktsioon peaks põhinema liikuvusanalüüsil ja maastikuarhitektuurisel tervikul, mis arvestaks nii gümnaasiumi juurdeehituse detailplaneeringu mõjudega kui ka erinevate kasutamisevajadustega (parkimistaskud, peale- ja mahalaadimispunktid, virgestusala kasutamine, ratastel ja jala koolilapsed jne).

Kirjeldatud teljest, mis ühendab Kohila mõisa (Tööstuse tänav) maanteeallaga (Vabaduse tänav), kujunebki käesoleva ruumikava fookus alevis - Kohila keskus koondub selle ümber ning meelitas, juhatab jõe äärde.

^{1/} Juhime tähelepanu Liikuvusuuringu soovitusel: "Planeerida eraldi uuring Kohilat teenindavale ühistranspordile. Ühistransport tuleb viia vastavusse vajaduste ja võimalustega. Värskest on olemas uue bussiliini näide, mis väljastpoolt (mitte kohalikuna) vaadates paistab olevat ainuke liin, mis teenindab tööl käivaid inimesi. Oluline on analüüsida ka kaugbussiliikluse võimalusi liikumisvajaduse rahuldamisel Tallinna suunal." (Rannala, lk 30, 2016 kevad)

^{2/} "Elu- ja töökoha valikuid mõjutab järjest enam keskkond. Ollakse seal, kus keskkond on sobiv ja kus tullakse vastu elanike nõudmistele ja vajadustele", on kirjas ka Kohila valla arengustrateegias aastani 2025.

^{3/} Vaata arengustrateegia "Kohila vald aastani 2025", lk. 17.

0.3 TÖÖPROTSESS

Alustasime ruumikava tööprotsessi kavandamisteadmisega, et Kohila vallas on märkimisväärne alusuuringute ja planeeringute pagas, mille tulemused loovad piisavalt laiapõhjalise tausta ruumikava prioriteetide otsimiseks ning seetõttu alustasime tööprotsessi olemasolevate materjalide ja ruumidokumentide läbitöötamisest. Vallavalitsuse eesmärgid ja soovid, millele ruumikava peab vastama on kirjas ruumikava lähteülesandes.

Alates 2016. aasta maist kuni lõppraporti valmimiseni septembri lõpus jagunes ruumikava koostamise tööprotsess kahte faasi:

1. Kohapealne uurimustöö
2. Osalusüritused ja vaheesitlused

Kohapealne uurimistöö

Taustatöö eesmärk oli mõista paremini valla enda poolt seatud eesmärgi nii arengudokumentides kui planeeringutes.⁴ Paralleelselt materjalide läbitöötamisega tutvusime Kohila ruumiga, kaardistasime selle erinevaid osasid ja vestlesime kohaliku kogukonna esindajatega. Ruumikava meeskond käis Kohilas kokku kümmekond korda. Kohale tulime nii auto kui rongiga, alevi liikusime palju jala, aga ka rattaga. Rekreatsiooniala täielikuks kogemiseks ja liikumisruumi kaardistamiseks tegime Kohilas isegi mõned jooksuringid.

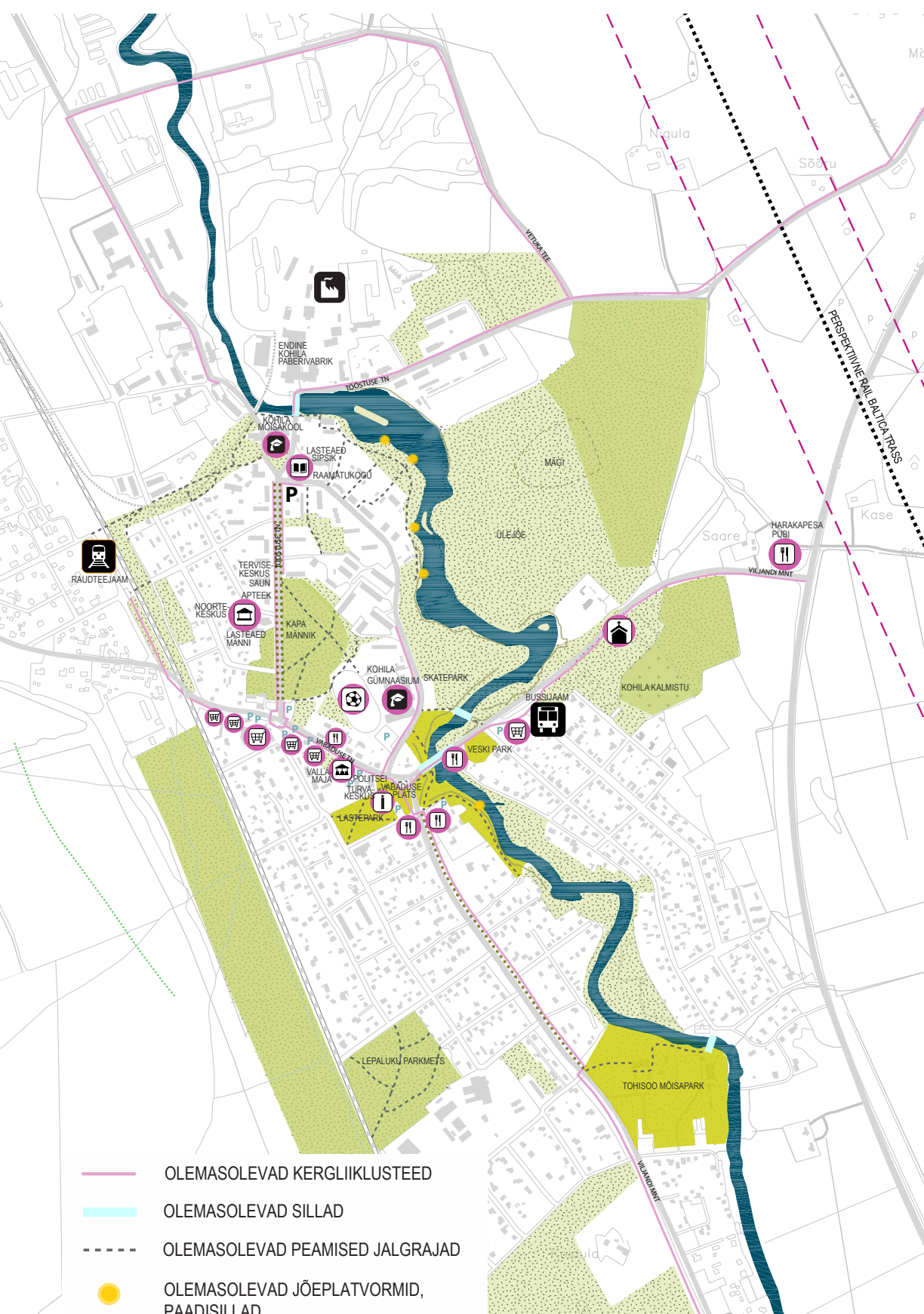
Kokku viisime läbi 20 semistruktureeritud intervjuud, kus uurisime tajukaartide (vt lk 7) abil, millest tuntakse Kohila väliruumis kõige rohkem puudust, mida hinnatakse arengupotentsiaalina, mida tajutakse meeldiva ja ebameeldiva aleviruumina.

Puudust tuntakse esindusalast või keskusest, aga puudub üksmeel, kus või mis see peaks olema (vt ptk 0.2 Kohila alev ja keskusala). Igatsetakse ruumiliselt terviklikumat Kohilat, kus oleks rohkem arvestatud kergliiklejatega ja enam erinevaid tegevuspaiku. Unistatakse konkreetsetest asjadest nagu publi, kultuuri- ja spordisaal, aga ka tervet alevit iseloomustavast sõnumist, oma tunnuslausest – mis on Kohila idee või oma asi, milline on Kohila nägu? Kasutuseta hoonefondi, näiteks endist pabervabriku katlahoonet või tühjana seisvat Angerja Issanda Taevaminemise kirikut (nn. Vene kirik) hinnatakse arengupotentsiaalina. Sealhulgas saab intervjuudest välja tuua mitmeid ideid vahakasutuseks: kirikumaja restoraniks või endine Pabervabriku katlahoone kultuurisaaliks. Meeldiva paigana ei kerkinud esile ühte ja konkreetset kohta, kuid enam nimetati ajalooliselt olulisi kohti nagu Tohisoo mõis ja seda ümbritsev park, pabervabrik koos ansambliga, loodusmaastik (jõekäärud nii Ülejõe pool kui silla juures) ja kujundatud haljasalad (valmishitatud promenaadi lõik, lastepark). Ebameeldivaks hinnati peamiselt liiklusega seotud kitsaskohti: mõisakooli esist ristmikku, ebapiisavaid kergliiklusteid (Vabaduse, Lõuna, Tööstuse tänavad), Urge ristmiku pöört Statoili juurest Rapla maanteelt, aga ka oluliste funktsioonide nagu turu ärakolimist ning hinnanguliselt inetut või räämas arhitektuuri (Konsumi ja Grossi poe hooned, endised vabriku tööliselamud).

Suure osa vastanute elu on seotud mitte ainult Kohila alevi, vaid ka valla teiste keskustega või lähivaldade ja nende keskustega. Pendelrännatakse arusaadavatel põhjustel ikka peamiselt autoga, kuid alevi sees ollakse valmis rohkem liiklema jalgsi ja rattaga, kui selleks oleks paremad tingimused. Kiideti väljaehitatud kergliiklusteid, kuid tõdeti, et mitmed neist lõppevad “eikusagil” (nt Lohu kergliiklustee).

Kohila ruumikava osalusprotsessi üks oluline osa oli aktiivne suhtlus valla arhitekti ja arendusnõunikuga. See tähendab käimasolevates planeeringutes kaasa rääkimist, avalikest aruteludest osavõttu ja vastavalt ruumikava seatud eesmärkidele jooksvat omapoolset ettepanekute esitamist.

Sellise taustatöö tulemusel saime teada, millistele teemadele keskuse visioneerimisel keskenduda, millised piirkonnad võtta visiooniloomes aluseks ja millist osalusplaneerimise põhimõtet rakendada. Valmis Kohila ruumikava koostamise plaan.

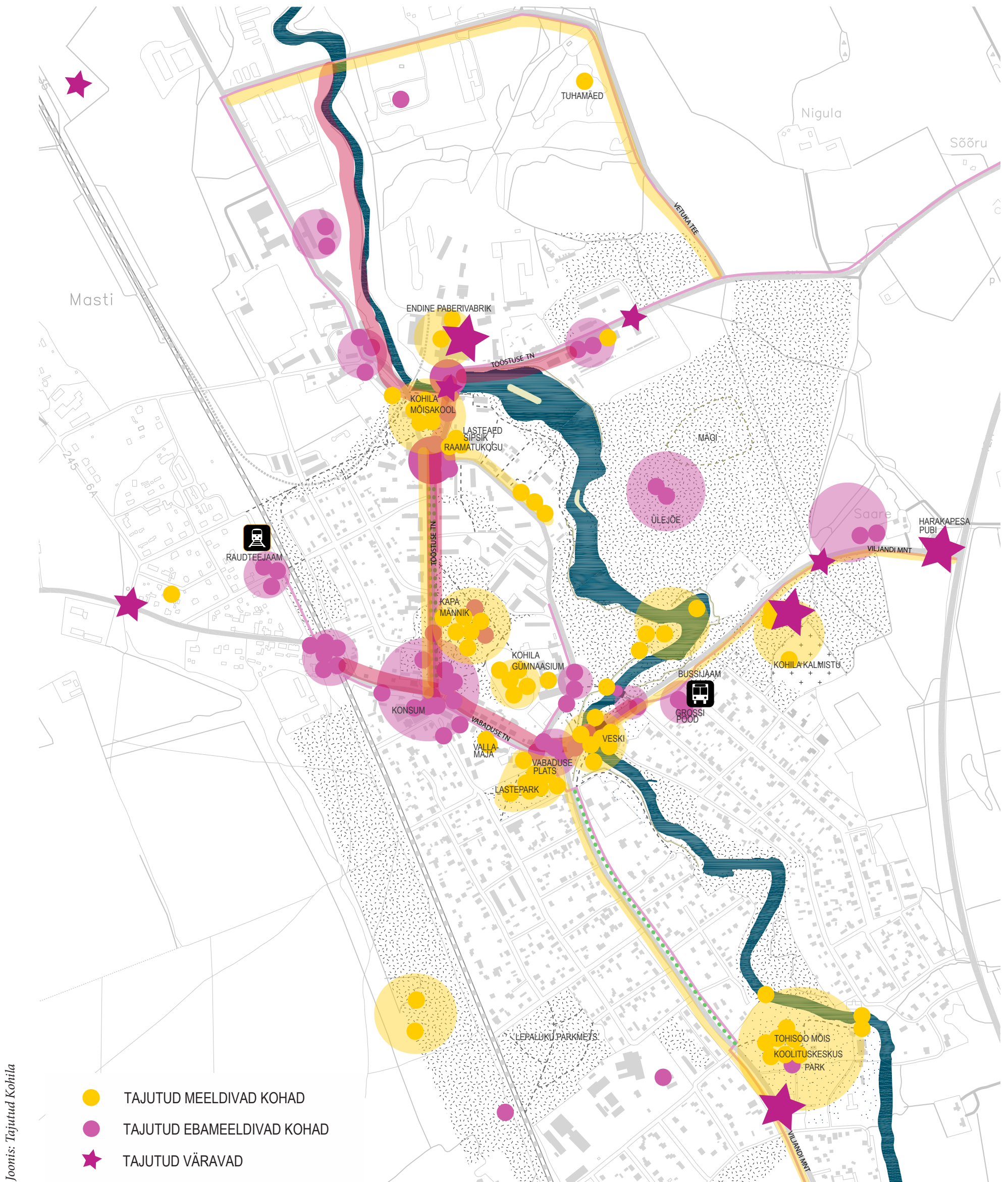

Kaart: Olemasolev situatsioon

^{4/} Nimekiri läbitöötatud materjalidest:

Kohila valla arengukava 2015-2020, arengustrateegia “Kohila vald aastani 2025”, Kohila visioon, Kohila liikuvusuuringu aruanne aprill 2016, elanike küsitlus “Kohila liigub - liikumine on saamas eluviisiks”, koolitee kaardistamine Kohilas kevad 2013, esitlused TAB satelliitprogramm KOHILA_VISIOON töötubadest jne

Tajukaarti (lk. 7) saab kasutada ka edaspidisteks kaardistamiseks ning anda selle kaudu täiendavat infot vallavalitsusele!

Kaardil on näha tajutud Kohila meeldivate ja ebameeldivate kohtade klastrid. Tihti on kohad, mida peetakse meeldivaks jälle teise meelest või teisest küljest ebameeldivad (näiteks Kapa männik). Samuti on kaardil tähistatud küsitletavate jaoks oluliseimad Kohila nn. väravad.

Osalusüritused ja vaheesitlused

Töö alguse ja lõppraporti üleandmise vahel korraldasime kaks esitlust. Esimene neist toimus 6. septembril Kohila raamatukogus, kus osales kokku 28 kutsutud inimest. Ümarlaua eesmärk oli tutvustada senise töö tulemusi ja mõtteid, millised on Kohila alevi ruumilised tugevused ja milline võiks olla järgmise viie aasta tegevuskava nende poole liikumiseks, ning saada tagasisidet, millised meepoolsed ettepanekud on asjakohased ja millele peaksime veel tähelepanu pöörama. Vaheesitlusel osalesid võrdselt laua taga nii vallavalitsuse ametnikud, haridustöötajad, juhtivpoliitikud, kultuuriinimesed kui ettevõtjad.

Uurisime kohale tulnutelt valmidust ise tegevuste elluviimisesse panustama. Mitme olulise ruumilise muutuse juures, näiteks kooli detailplaneering toimusid põhimõttelised arutelud, kus erinevad osapoolsed (kool, vald, lapsevanemad) said oma arvamust tutvustada. Kõigile ümarlaual osalenutele olime ette valmistanud suunavad küsimused, mis olid jaotatud järgmiste teemade vahel: keskus, väliruum, rohealad, vallaelanike osalus, vallavalitsuse töö, tervikvisioon, infovahetus, kooli detailplaneering, sündmused, jõepromenaad, looduskeskond. Mõned näited küsimustest:

Fotod: Ruumikava ümarlaud

Kohila vald on tellinud mitmeid ja väga olulisi alusuuringuid ja visioone. Mis sa arvad, millisel viisil jõuaksid ekspertteadmised paremini planeeringutesse?

Olles olnud mõned kuud vallaarhitekt, siis milline oli sinu visioon enne ametisse astumist ja milline nüüd? Kas on mingeid tööülesandeid, mille vajalikkuses sa kahtled ja millega saad liiga vähe/üldse mitte tegeleda?

Kuidas ja kes peaks alustama Kohila kultuurikatla loomist?

Kes peaks võtma initsiatiivi jõeääre promenaadi osas (sh läbirääkimised maaomanikega, kaasamisaktsioonid, ühisehitamine), et lõpuks aktiivne mõttetöö ja tegevus algaks: vald, kohalikud elanikud või keegi kolmas?

Kas Kohila gümnaasium on uurinud lapsevanemate ja õpilaste eelistusi kooli tulemisel ja kooliümbruse liikluskorralduse osas?

Kuidas suurendada elanike vastutustunnet ruumi eest, nii et igäüks panustaks veidi rohkem ühise heakorra nimel?

Kuidas võiks erinevaid kultu-urisündmusi enam integreerida Kohila aleviruumi: kas peaks korraldama rohkem konkreetse kohaga seotud tegevusi?

Kohila vallal on olemas arengukavad, stateegiadokumendid ja tellitud uuringud. Viimane oluline arengut suunav otsus oli Kohila gümnaasiumi säilitamine ja selle juurdeehituse määramine detailplaneeringuga. Planeeringuga paralleelselt tellitud kaks ekspertiisi (Stratum ja Hendrikson) soovivad mõlemad kooli ette liiklust mitte tuua. Kuigi väidetavalt selgub kõik alles projekteerimise käigus, siis tekib küsimus, mille jaoks vald kõiki neid alusuuringuid on tellinud, kui talitatakse ikka oma esialgse kava kohaselt ja kehtestatakse uuringutele vastukäiv planeering?

Teine tagasiside üritus oli mõeldud laiemale kuulajaskonnale ja viidi läbi Kohila aleviretke vormis.

Aleviretk toimus 11. septembril ja seal osales üle 20 inimese, sh ka lapsed. Koos retkelistega käisime läbi ruumikava peamised punktid, tutvustasime erinevaid jooniseid ja referentspilte ning arutlesime koos retkelistega, mida saaks teha, et kõik unistused teoks saaksid.

Fotod: Kohila aleviretk

Täida tajukaart ja anna infot vallavalitsusele!

Kohila keskuse tulevik
TAJUKAART

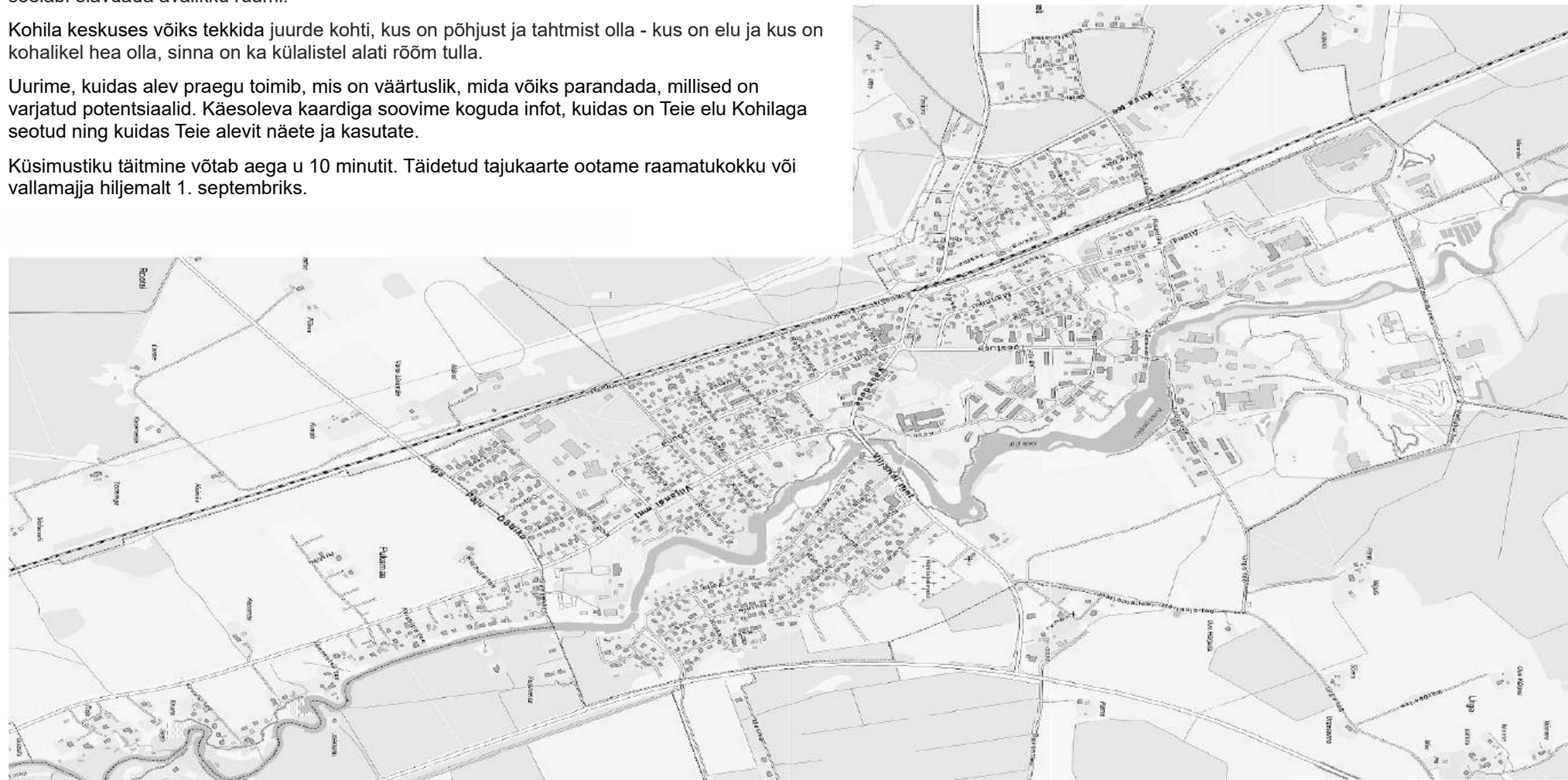
Hea Kohila elanik!

Kohila vallavalitsus on alustanud koos linnauuringute kompetentsuskeskuse Linnalaboriga Kohila alevi ruumikava koostamist. Septembri lõpuks valmiva ruumikava eesmärk on välja tuua Kohila alevi ruumilised tugevused, anda juurde uusi ideid, kaasata kohalikke elanikke ning seeläbi elavdada avalikku ruumi.

Kohila keskuses võiks tekkida juurde kohti, kus on põhjust ja tahtmist olla - kus on elu ja kus on kohalikel hea olla, sinna on ka külalistel alati rõõm tulla.

Uurime, kuidas alev praegu toimib, mis on väärtuslik, mida võiks parandada, millised on varjatud potentsiaalid. Käesoleva kaardiga soovime koguda infot, kuidas on Teie elu Kohilaga seotud ning kuidas Teie alevit näete ja kasutate.

Küsimustiku täitmine võtab aega u 10 minutit. Täidetud tajukaarte ootame raamatukokku või vallamajja hiljemalt 1. septembriks.

1. Tähistage palun kaardil tähega Teie jaoks igapäevaselt olulised kohad (kodu, töö, kool jne). Võimalusel lisage tabelisse selgitus.

	piirkond	selgitus
A		
B		
C		
D		

2. Märkige palun kaardil piirjoonega Teie jaoks Kohila tunnetuslikud piirid ja tähega Kohila „väravad” ehk alevi alguskohad. Võimalusel lisage tabelisse selgitus.

	värv	selgitus
K		

3. Tähistage palun kaardil piirjoone ja numbriga Teie jaoks meeldivad paigad. Võimalusel lisage tabelisse selgitus.

	piirkond	selgitus
3.1		
3.2		
3.3		
3.4		

4. Tähistage palun kaardil piirjoone ja numbriga Teie jaoks ebameeldivad paigad. Võimalusel lisage tabelisse selgitus.

	piirkond	selgitus
4.1		
4.2		
4.3		
4.4		

5. Märkige palun kaardile piirjoone ja numbriga piirkonnad, millel on Teie meelest potentsiaali huvitavateks arenguteks. Lisage kindlasti tabelisse selgitus.

	piirkond	selgitus
5.1		
5.2		
5.3		
5.4		

Joonis: Kohila aleviruumi tajukaart

6. Tähistage palun kaardil katkendjoone ja numbriga, milliseid marsruute Te kasutate ja kuidas (nt jalgsi, rattaga, autoga). Võimalusel lisage tabelisse selgitus.

	marsruut	liikumisviis	selgitus
6.1			
6.2			
6.3			
6.4			

7. Minu jaoks on Kohila keskuse väliruumi arendamise puhul kõige tähtsam, et:

8. Kohilas tunnen kõige rohkem puudust

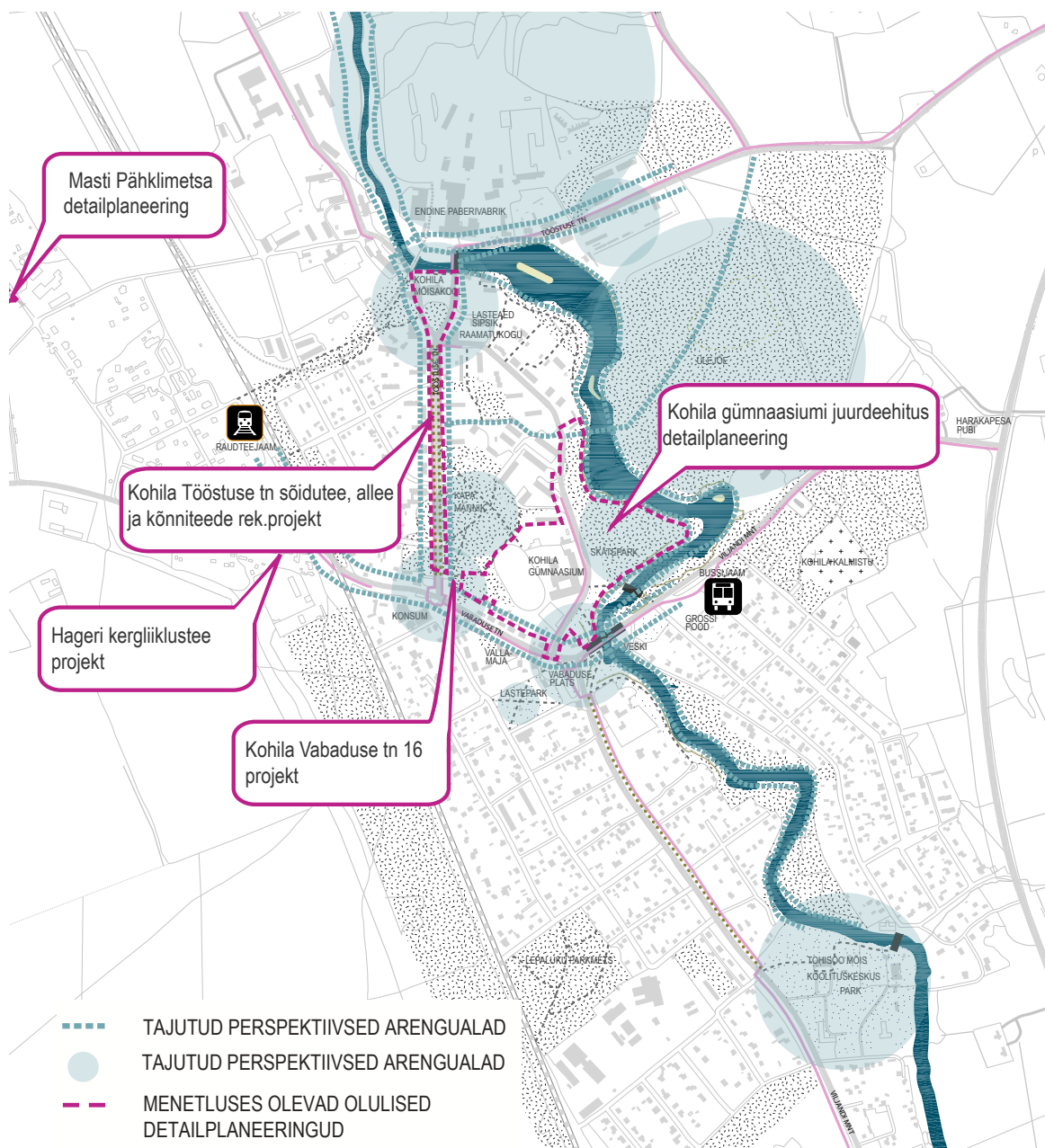
9. Vanus: 10. Sugu (M/N): 11. Kaua Te olete Kohilaga seotud: aastat

12. Kui soovite Kohila keskuse väliruumi visiooniprojektiga edaspidi kursis olla, jätke palun oma e-posti aadress või telefon:

Täname vastamast! Kui Teil on lisaarvamusi, mõtteid või kommentaare seoses küsimustikus käsitletud temadega, siis oleme tagasiside üle väga tänulikud.

1 KOHILA RUUMILISED VÄLJAKUTSED

Lõppraporti kirjutamise hetkel 2016. aasta sügisel on Kohila alevis käimas mitmed oluliselt ruumi kujundavad planeeringud ja projektid: gümnaasiumi laienduse detailplaneering, mis sulgeb ühtlasti Kooli tänava autoliikluseks; Tööstuse tänava rekonstrueerimise projek; Hageri kergliiklustee ehitus, mis muudab ka Vabaduse tänava üldilmet; ning Ülejõe arendusplaanid.

Joonis: Kohila arenguperspektiiv: Intervjueritavate jaoks antud hetkel oluliseimad menetluses olevad planeeringud, projektid ja tajutud arengualad.

Allpool on esile toodud meie hinnangul 9 peamist ruumilist väljakutset Kohila alevis ning olulised küsimused, millele tähelepanu pöörata.

1 Aleviruumi terviklik visioon

Kohila alevi suurim väljakutse on tervikvisiooni loomine. Tihti killustub ruumiline planeerimine erisuunaliste ja kohati vastuoluliste arenguplaanide vahel. Üheks põhjuseks on maaomandi jaotus ja kohaliku omavalitsuse roll, mis tähendab pidevat uute olukordadega arvestamist. Sellegipoolest peab suur pilt, mitte üksikud eraldi arendused ja/või projektid olema aluseks mistahes mõõtkavas ruumiotsustele (alates üldplaneeringust kuni ehitusprojektideni) ehk lähtuda võiks ühtsest üldplaanist – ruumilisest arengukavast, mille alusmaterjaliks ka käesolev ruumikava on. Ruumilise arengukava rakendamine võib olla planeeritud etapi- viisiliselt, olles seejuures seotud eelarveplaneerimisega.

Milline peaks olema Kohila aleviruum homme, viie aasta, 25 aasta pärast?
Mis põhimõtteid peaks ruumiline areng järgima?
Kuidas kujundada parim võimalik tulevik?

2 Kohilale omane liikuvusruum

Kohila paberivabrik kõneleb väarikast ajaloost, aga on jäänud omanike vahetumise ja majandussurutise taustal unarusse. Samas on industriaalpärandi väärtustamine kasvav trend, millest ka Kohilal oleks palju võita. Kohila mõisakooli tegutsemine mõisa peahoones ja laienemine mõisa tall-tõllakuuri on väga tervitatav ajaloopärandi taaskasutus. Alevi uhkuseks olevaid mõisaid tuleb käsitleda ansamblina, st pärand ei ole mitte ainult väarikas peahoone, vaid ka seda ümbritsev loodus- ja elukeskkond. Nii Tohisoo mõisapark kui Kohila mõisa allee ehk Tööstuse tänav on väärtused, mille säilimist tuleb kaitsta.

Tööstuse tänava rekonstrueerimisel peab arvestama, et tegemist on ühendusega, mis viib oluliste avalike funktsioonideni: mõisakool, lasteaia, perearstikeskus, kiirabi, raamatukogu, saun jne. Liikuvusuuring (Rannala, 2016) toob välja: “Tööstuse tänava jalgsiteekonnad, mis on tänava alguses pargi alal tühjad ja pimedad ning edasi on kõnniteede laius ja katte kvaliteet varieeruv. Ühenduse väärtus on selle ajalooline allee, mis loob jalgsi liikumiseks ja olemiseks meeldiva ruumi ning seda väärtust on oluline säilitada”. Ruumikava pakutud visiooni Tööstuse tänavale vt ptk 2.2.

Lisaks ajaloolise pärandi väärtustamisele on Kohila liikumisruumi üks väljakutseid selle kasutajasõbralikkus. Enam peaks tähelepanu pöörama saabumise esmamuljele, ühendades raudtee- ja bussijaama paremini ning selgemini keskusalaga (vt ptk 2.2).

Kvaliteetne avalik ruum hõlmab ka tänavaruumi. Meeles tasub pidada, et tänav ei ole vaid (auto)liikluskoridor, vaid suhtlus- ja olemisruum, omaette sihtpunkt. Liikuvusruumi planeerimisel peab esikohale asetama jalakäijate-jalgratturite turvalisuse ja ligipääsud. Ka liikuvusuuringus (Rannala, 2016) on välja toodud, et tulenevalt Kohila väikestest vahemaadest on just jalgsi liikumine see, mida on põhjust edendada ja mille osakaalu kasvatada. Lisaks jalgsi liikumise elukvaliteeti tõstvale mõjule (tervis) loob see ka meeldivama elukeskkonna. Kvaliteetse liikumisruumi loomiseks ei piisa aga ainult kergliiklusteede rajamisest, kogu teekond ehk tajutav keskkond peab olema meeldiv ja stimuleeriv. Koostöös Maanteeametiga projekteeritav Vabaduse tänav ja Viljandi maantee, kus renoveeritakse nii sõidutee, tänavavalgustus kui ka kõnni- ja kergteed, peab olema eelkõige linnaline aktiivne ja kasutajasõbralik tänavaruum, mitte läbisõidukoridor (vt ptk 2.2 ja 2.3)

Mis on tänav? Milline ruum kutsub kõndima, avastama, mängima ja olema? Kuidas soodustada aktiivsemat rattakasutust ja igapäevast jalgikäimist?

Foto: Tööstuse tänav

3 Kohila väravad

Kohila piirid on praegu tähistamata ning tasuks kaaluda maamärkide, viitade või nn väravate lisamist olulisematesse asula alguspunktidest. Näiteks võiks Harakapesa restorani juures asuv ristumine Rapla maanteega püüda möödasõitjate tähelepanu ning kutsuda teelt kõrvale keerama ja Kohilat külastama. Õigeusu kirik (Angerja Issanda Taevaminemise kirik) oli enamike intervjueritavate arvates Kohila tunnetuslik piir, mida võiks samuti väärikalt esile tuua, kuigi kirik ise on juba väga tugeva iseloomuga maamärk. Linnalise keskkonna algust tähistavaid märke peab vajalikuks lisada ka liikuvusuuring (Rannala, 2016), sest nii saab muuhulgas rahustada ka liiklust, eristades selgelt suurema piirkiirusega maantee vaikselt alevitänavast.

Praegust Kohilasse sissesõitjat tervitab Vabaduse tänava ja Viljandi mnt ristis kõledalt lage asfaltväli, kus on raske orienteeruda nii autojuhil kui jalakäijal ning kus puudub mistahes viide Kohila identiteedile ning alevikeskusesse jõudmisele. Ruumikava ülevaadet väravate, väljakute jm identiteedi-paikade kohta vt ptk 2.1.

Kuidas tähistada Kohila algust? Milline võiks olla tervitus keskusesse jõudjale? Mis eristab aleviruumi maanteest või põllumaast?

4 Kesktele kujundamine

Kohilal puudub täna selge ala, koht, mida määrata kokkusaamiskohaks nii omadele kui võõrastele. Liighajus füüsiline keskkond mõjutab nii sotsiaalset, majanduslikku kui tunnetuslikku keskkonda, tekitades ebamäärasust, võõristust, peletades võimalikke ruumikasutajaid. Seda aitaks parandada turu tagasitoomine keskplatsile, sinna juurde kokkusaamiskoha tekitamine, mis võimaldaks kõigile ruumi niisama olemiseks, vaba aja veetmiseks ja poodide-kohvikute külastamiseks. Puudulik esindusväljak tuleks samuti ruumiliselt defineerida ja siduda Vabaduse tänava-ga ning pakkuda ligipääse jõepromenaadile. Ettepanekuid keskusala ruumilisteks lahendamiseks vt ptk 2.3.

Kus on Kohila süda? Kui suur on keskusala? Kuidas on keskus seotud olemasoleva väärtusliku ruumiga? Milliseid lisakvaliteete keskus loob?

Foto: Istumisala olemasoleval promenaadil: kus on jõevaade?

5 Ruumi aktiveerimine

Avaliku ja liikumisruumi kvaliteetne kujundamine peab hõlma-ma nii puhke- ja haljasalaid, jõeäärt, igapäevast kohtumis- ja tegevusruumi kui ka kortermajade vahelist väliruumi. Avalikus ruumis pole vaja tekitada hierarhiat, sest selle olemuses on avatus ja ligipääsetavus kõigile ning erinevate vajaduste ja soovidega arvestamine. Seetõttu tasub jätta mõni ala n-ö lõpuni planeerimata, et ruumi jääks ka paindlikkusele, tegevusvabadusele ja elanike ehk tegelike ruumikasutajate initsiatiivile. Siin ei tasu kindlasti karta ajutisi lahendusi, mida mingi aja jooksul proovida ning seejärel otsustada, kas ja mis suunas seda muuta.

Ka Eesti Vabariigi 100 aastapäeva tähistamiseks tasub kaaluda koosloomes valmiva installatsiooni või ühistevgevusega väärastatud sündmust, mis elavdab ühises ruumis koos tegutsemise kaudu alevi keskust. Kindlasti tuleb mitmekesise tegevus- ja olemisruumi kujundamisel arvestada eri ühiskonnagruppidega, põlvkondadeüleste tegevustega, et tekiks (uus) ühine suhtlusruum. Nagu ka koostatav arengustrateegia „Kohila vald aastani 2025” rõhutab, suureneb vajadus siduda ja sulandada noortele ja vanadele suunatud tegevusi. Kõik tegevused võiksid olla tihedalt seotud väliruumiga, olgu selleks mänguväljakud, spordiplatsid, laululava, kultuurikeskus, rahvamaja, kultuurikatel endise paberivabriku katlahoones vms.

Kapa männik on Kohila alevi keskne reaktatsiooniala, mille omanäoline metsikus ei tohi pargi korrastamise käigus kaduda. Tähelepanu tuleks pöörata, kuidas looduslik maastik oleks mugavamalt ühendatud olemasoleva ja tulevase tänavaruumiga Tööstuse tn ning milliseid keskkonda sobituvaid tegevusi seal planeerida.

Rohealade ja jõepromenaadi lahenduste perspektiive ptk 2.4.

Milline elukeskkond loob võimalusi (ühisteks) tegevusteks? Kuidas mõjutab ruum kasutajaid? Mis on mitmekesisuse tekitamise võtmeks?

6 Promenaad ja jõeäärse kasutuselevõtt

Väljakutse on tekitada Keila jõest Kohila tõeline ja aktiivselt kasutuses olev ruum, mis meelitaks kohalikke, külalisi, nii jalutajaid kui (vee)sportlastasi. Selleks on vaja luua võimalused erinevateks tegevusteks, vahetuks kontaktiks veega, avada vaated, teha korda olemasolevad sillad ja rajada uus sild Ülejõe piirkonnaga ühendamiseks, leida kasutus saarele, muuta veski atraktiivsemaks. Promenaadist võib jõe ühel kaldal kujundada juba täna Kohila kultuuritelg kahe mõisa vahel. Lähemalt vaata jõeruumi ideid ptk 2.4.

Kuidas kõnetab jõgi möödakäijat? Milliseid tegevusi saab veega siduda? Mis suurendab jõe atraktiivsust? Kuidas parandada ligipääsetavust jõeale?

7 Olulised arengupiirkonnad

Kohila keskusala arengu üheks oluliseks kaaluks on praegu tühjana laiu Ülejõe piirkond. Selle, asulakeskse maa-ala, areng tuleks lahendada arhitektuurivõistlusega, sh luua strateegia etapiviisiliseks arenduseks ning terviklik visioon, mis hõlmaks kõiki erinevaid omanikke (vald, riik, eraomand). Hetkel koostamisel arengukavast võib lugeda, et Ülejõe vabaaja- ja tervisevõistluse ümbrusesse kavandatakse EV100 raames välja kuulutada virgestusala ideekonkurss ning alustada selle rajamist. Siin tuleb teemat käsitleda laiemalt ehk võistlusala peab sisaldama lisaks rekreatsioonialale (suusamägi) uusi elamispiirkondi ja võimalikke äriefunktsioone.

Kõige aktuaalsemaks keskusala arengu küsimuseks on täna koolide-lasteaedade ümbruse liiklusruumi planeerimine (mõisa-kooli ristmik, Tööstuse ja Posti tänavad) ja gümnaasiumi ümbruse muutmine. Kooli detailplaneeringuga kehtestatud gümnaasiumi laiendus ja liikluse ümberkorraldus vajab jätkuvalt suurt tähelepanu ja sisulist arutelu, et ehitusprojekt kujundaks ohutu ja meeldiva liikumiskeskonna kõigile, soodustades autotumise vähenemist ning jalgsi ja rattaga koolikäimist (sh kooli töötajad).

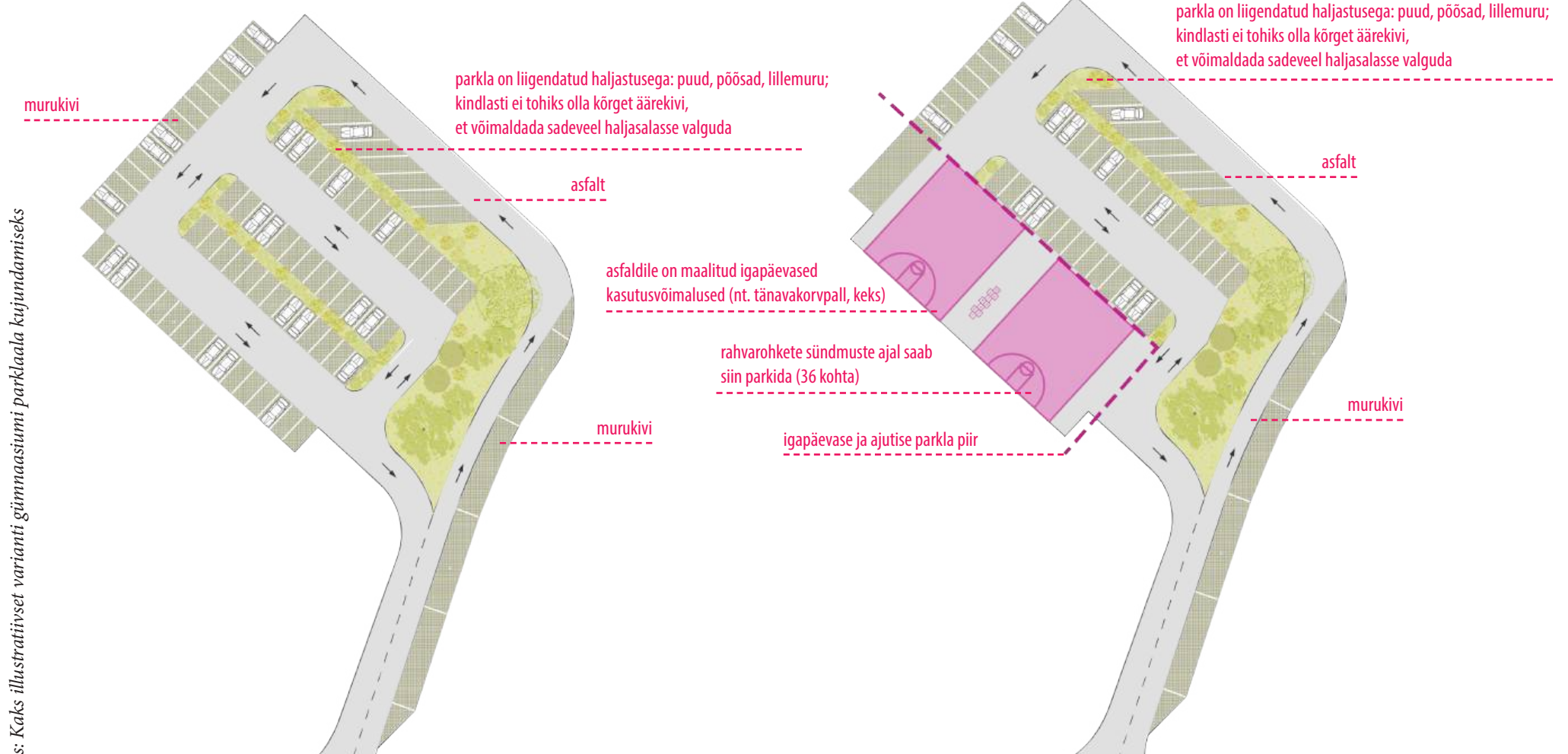
Millist suunda järgivad olulisemad ruumiarendused? Kuidas kujundada meeldiv keskkond võimalikult paljudeks tegevusteks? Mis on mitmekülgse arengu tagamiseks oluline?

Foto: Ohtlikult järsk kaldtee Viljandi maanteelt jõeäärsele promenaadile

Foto: Ülejõe piirkond, vaade perspektiivse suusamäe asukohalt alevi keskusala suunas

Joonis: Kaks illustratiivset varianti gümnaasiumi parkla kujundamiseks

Variant 1: säilib kavandatud liikluskeem, liigendatud on haljastuse ja materjalidega.

Variant 2: igapäevases parklas on 44 kohta, sündmuste ajal on parkla laiendatav.

8 Elamu- ja ärimaa planeerimine

Kohila senine tugevus on suhteline kompaktsus ning seda ei tohi kindlasti kaotada ega vähendada. Ajaloolise ja erinevas arengu- faasis elumupiirkondade ning tööstusalade ühendamine on väljakutse, mis loob võimaluse kujundada eriline elukeskkond. Nagu toob välja ka arengustrateegia „Kohila vald aastani 2025”: „elu- ja töökoha valikuid mõjutab järjest enam keskkond. Ollakse seal, kus keskkond on sobiv ja kus tullakse vastu elanike nõudmistele ja vajadustele.” Tegeleda tuleb ka üsna kiires korras uute elamispindade ehitamisega, et lahendada vabade elamispindade puudus, sh olematu üürikorterite turg. Siin võiks avalik sektor kindlasti mingi osa üürikorteritest enda hallata võtta.

Uute elamualade arendamisel tuleb keskenduda maksimaalsele olemasoleva asustuse tihendamisele, et vältida alevi laialivalgumist. Seega rõhutame taaskord, et uute elamualade planeerimisel tuleks keskenduda Ülejõe alale, mis oma suurepärase asukohaga otse keskuses ja jõe kaldal kujuneks atraktiivseks sihtpunktiks ka uute elanike püüdmisel. Alevist väljaspool on perspektiivne jätkata Aandu arendustega, sest Kohila alev on juba mõtteliselt Pukamäe külaga kokku kasvanud ning seeläbi tekiks mõlemale poole Lohu teed kompaktne hoonestus. Uute arenduste juures tuleb kindlasti vältida suurte monofunktsionaalsete piirkondade teket. Eluhoonete puhul tuleb jälgida kindlasti mitmekesisuse põhimõtet - varieerida nii hoonete tüpoloogiat (erinevad korterelamud, ridamajad, paarismajad) kui ka kõrgust ja viimistlust, vältides nn kataloogikülade tekkimist, kus oleks kvar- talite kaupa ühetaolisi tüüpprojekte.

Ärimaade planeerimise oluliseimaks märksõnaks on samuti tihendamine. Eelkõige tuleks täis ehitada Tööstuse-Vabaduse tänavate ristmiku ümbrus ehk uus ärikeskus-turuplats ja nn peatänav telg Vabaduse tänava ringteest kuni Viljandi maantee ristini (maantee sillani). Täisehitamine peab toimuma tervikliku plaani kohaselt, et tekiks selge väljakuala ning ühtne tänavafont. Ärifunktsioonide koondamine aitab elavdada ka tänavaruumi alevi peamisel teljel, tekitades inimestele (lisa) sihtpunkte.

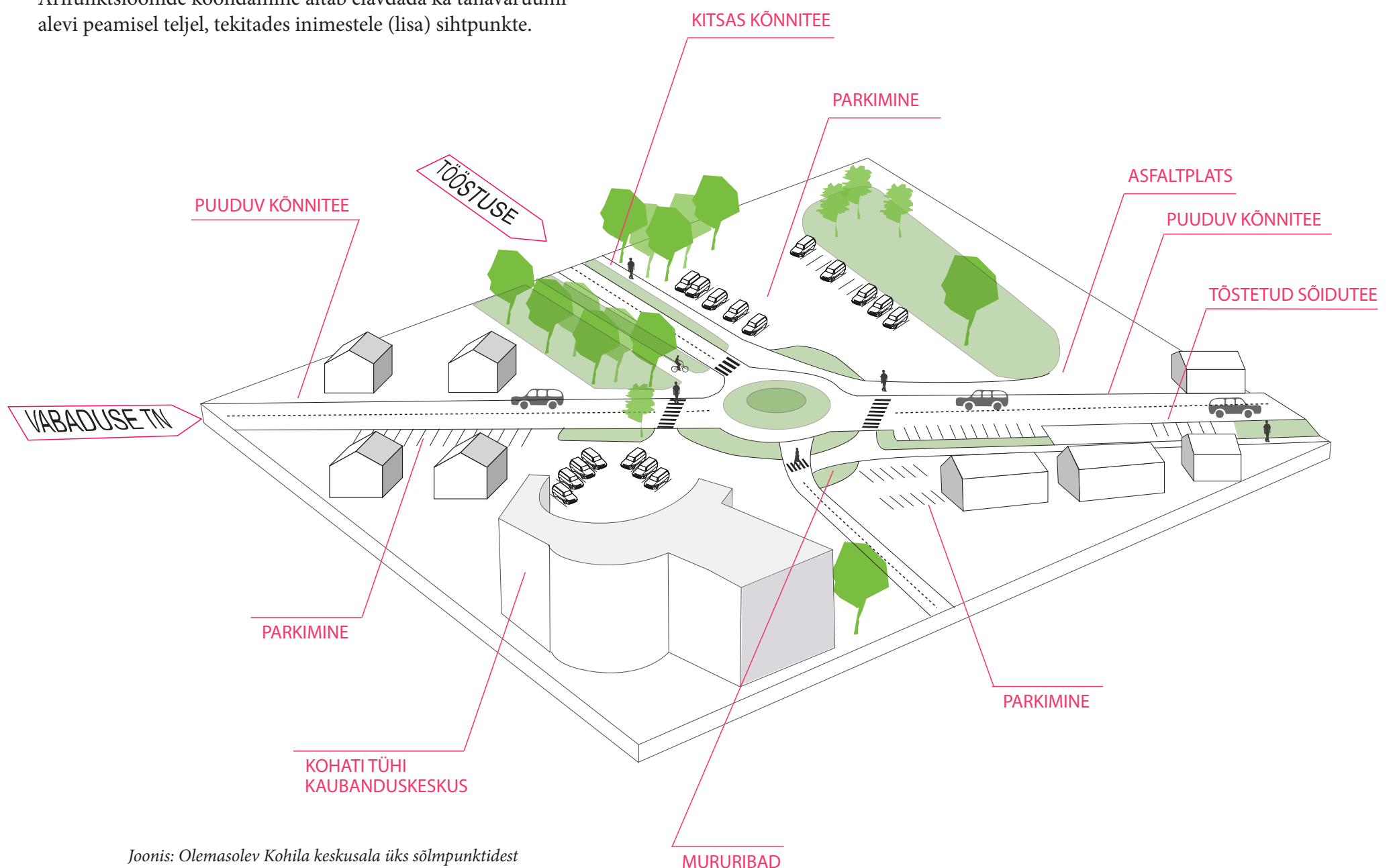
Kuidas aitavad uued elamis- ja äripinnad kaasa olemasolevate väärtuste väljatoomisele? Milline ruum meelitab kohale uusi inimesi?

9 Suhtlus vallaelanike- ja ametnike vahel

Kohila tugevus on selle aktiivne kogukond, mis vajab hoidmist ja mõlemapoolset koostöökultuuri arendamist. Vallavalitsus omalt poolt peab tulema aktiivsetele kodanikele poolele teele vastu, jagades infot avatumalt ning suheldes tavakeeles, sh ”tõlkides” planeeringumaterjali kõigile arusaadavasse vormi. Samamoodi vajab ümberkorraldusi ka vallavalitsuse enda töökorraldus, nii et tööülesanded vastaksid vajadusele ja ekspertteadmised jõuaksid rohkem planeeringutesse. Ruumiotsustest ja osaluskuultuurist saab lugeda täpsemalt ptk 3.

Millised tegevused aitavad kaasa kahepoolsele arutelule? Mis parandab ruumiotsuste arusaadavust ja info levikut?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 START!

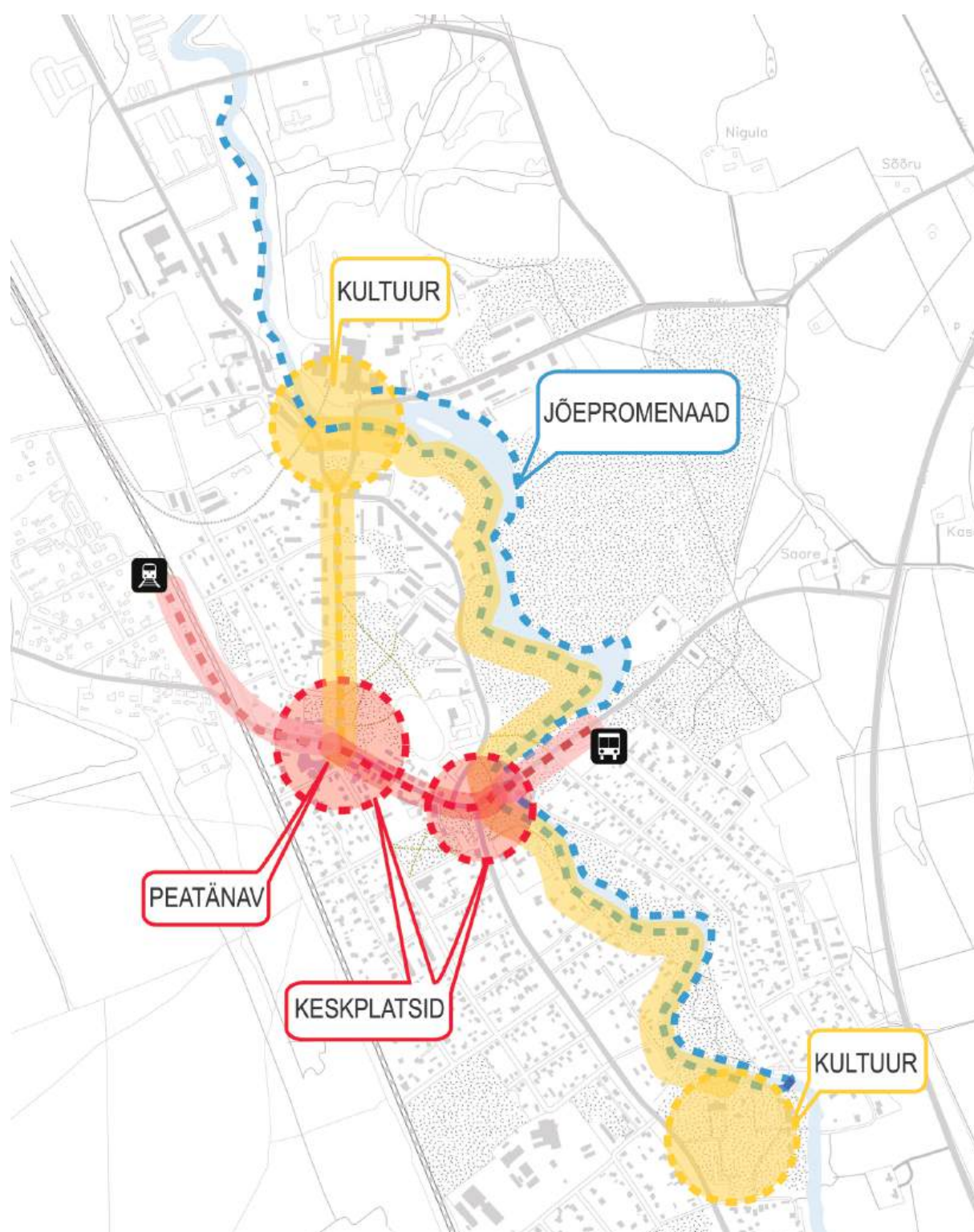
Joonis: Olemasolev Kohila keskusala üks sõlmpunktidest

2 KOHILA RUUMILISED ETTEPANEKUD

2.1 KOHILA ALEVI TERVIKLIK KESKUSALA

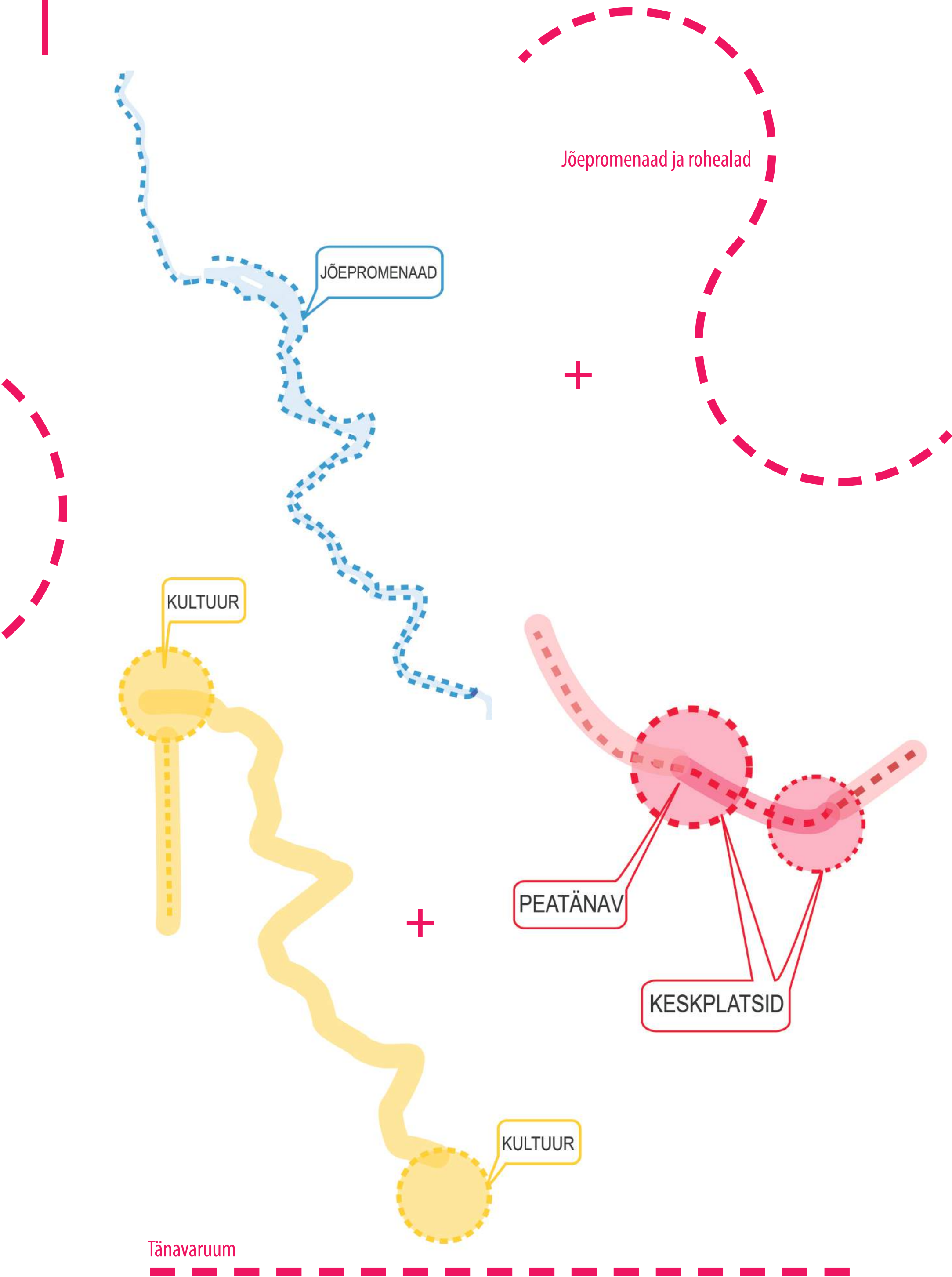
Alevi keskusala alapeatükis kirjeldasime telge, mis ühendab Kohila mõisa (Tööstuse tänav) maantee sillaga (Vabaduse tänav) ja mille ümber koonduvad erinevad ruumikava ettepanekud. Järgmistel skeemidel, kaartidel, fotokollaažidel ja joonistel (ptk 2.2-2.4) on välja toodud perspektiivsed ruumimuudatused: kuhu planeerida kergliiklusteede ühendusi, millised võiksid olla ja kus paikneda jõepromenaadi erinevad tegevused, milliste kasutustega arvestada tänavaprojektide lähteülesannetes või milline on võimalik esindus- ning turuväljakute eskiislahendus.

Alapeatükid tänavaruum, väljakud- ja sõlmpunktid ning rohealad ja jõepromenaad moodustavad kokku ühtse keskusala terviku. Tervikvisioonist ka ptk 1.

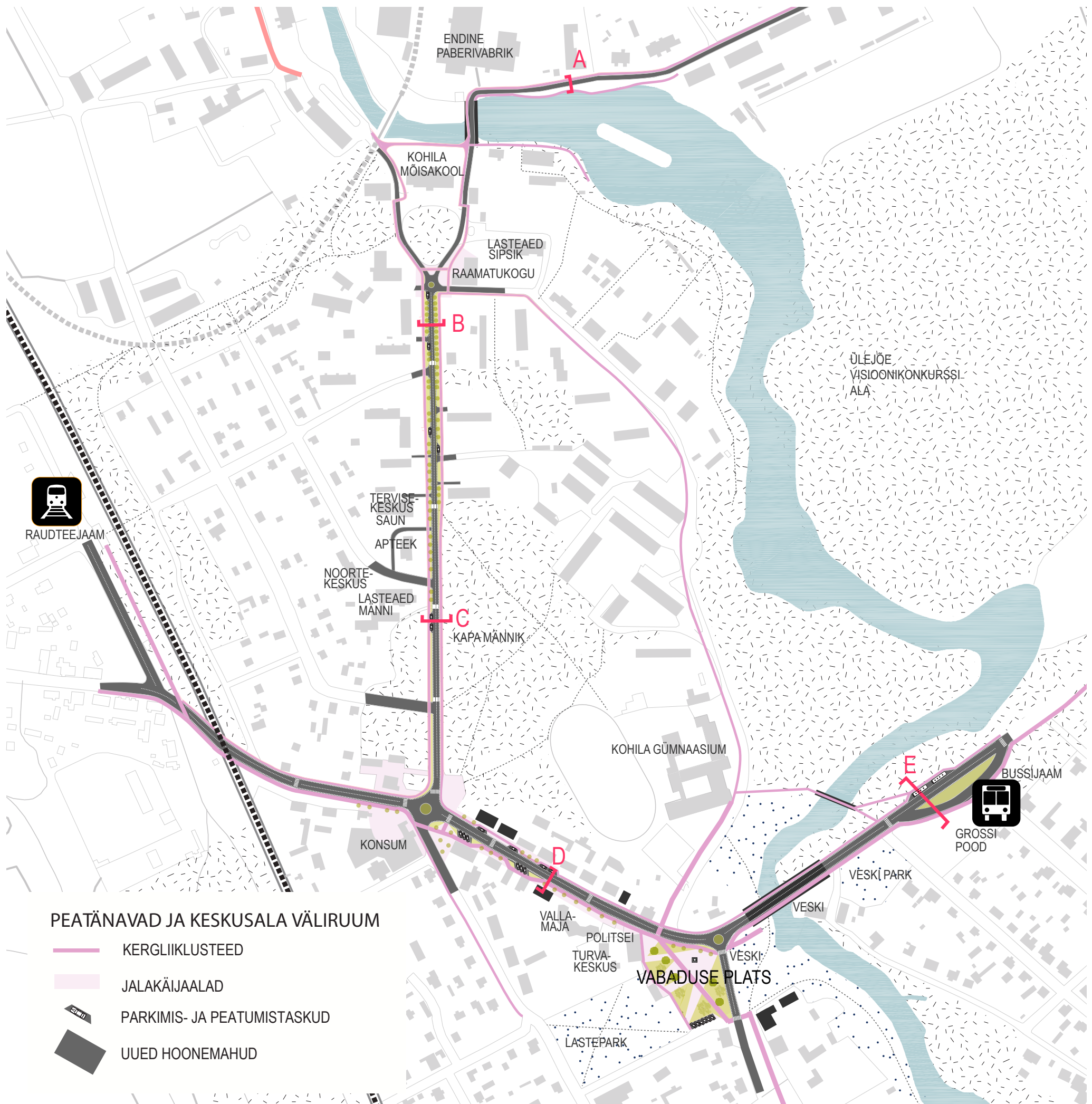

Väljakud ja sõlmpunktid

=

2.2 TÄNAVARUUM

Kohila alevi üheks oluliseks osaks on lineaarsed ruumid ehk tänavaruum.

Ruumikavaga toonitame, et tänav, see ei ole pelgalt liikluskoridor, millest läbi kiirustada, et ühest sihtpunktist teise jõuda. Tänav on ka keskne väliruumi osa ning seega peaks ühtlasi toimima ka kui sihtpunkt, kuhu tulla ja kus olla.

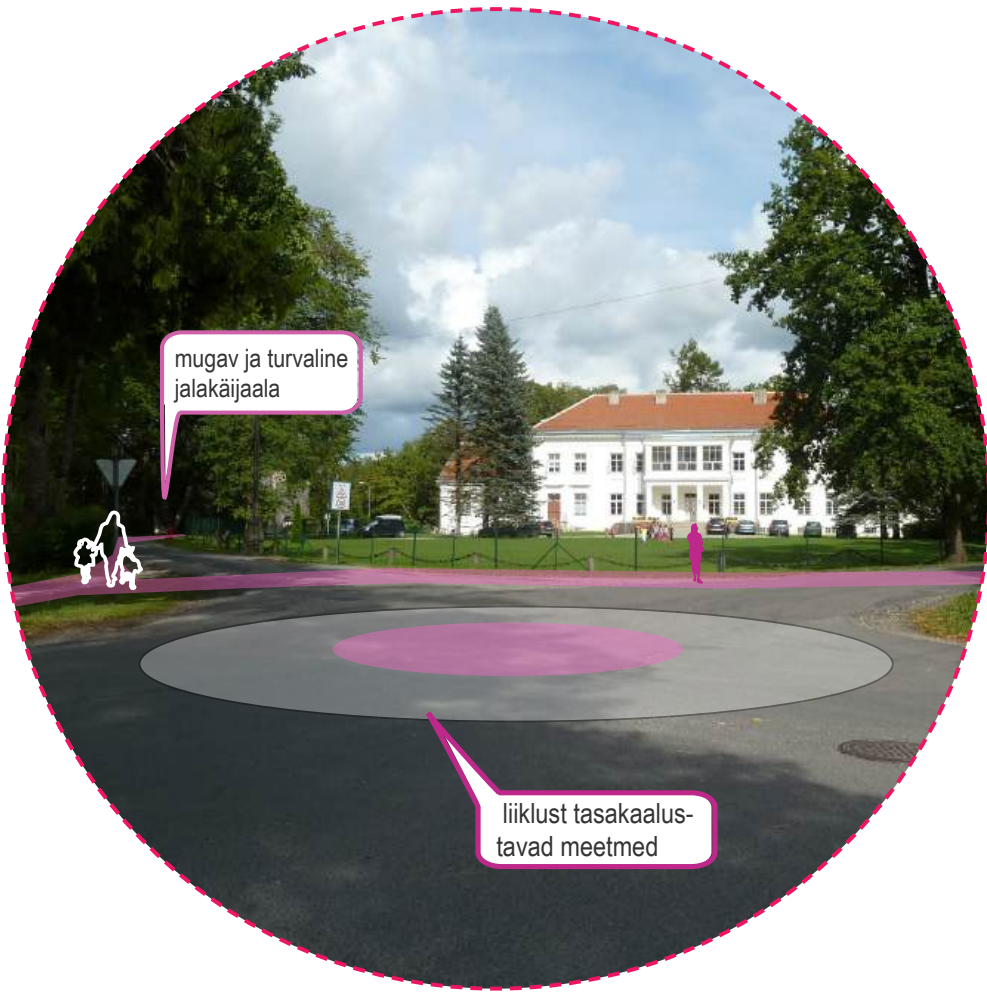
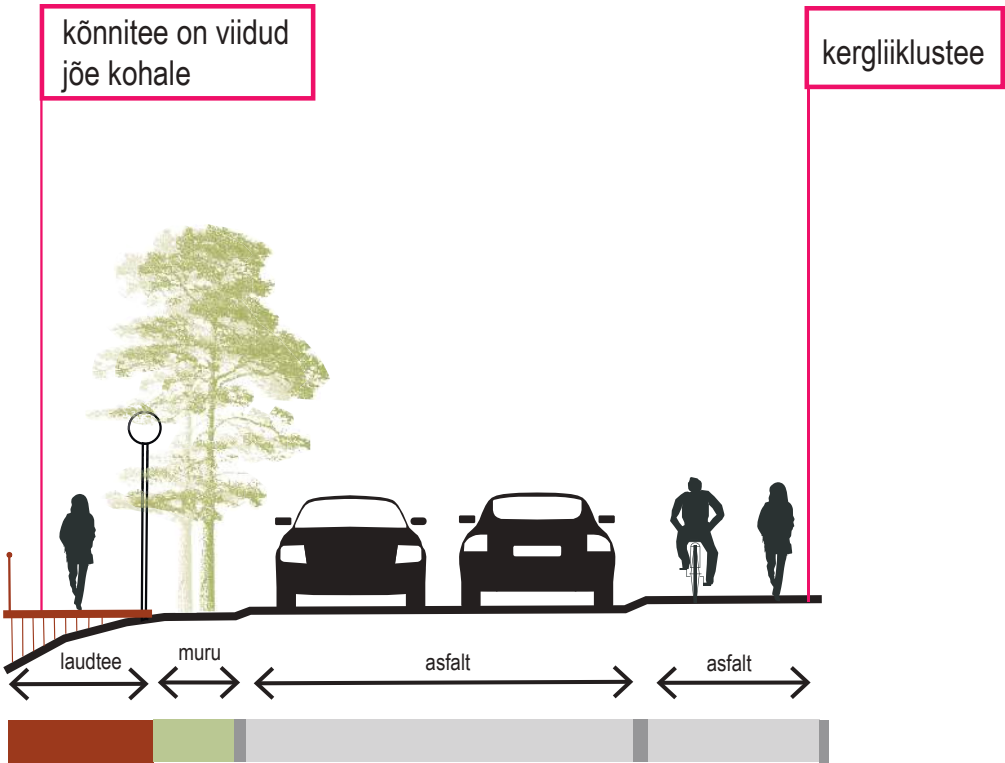
Kohila nn peatänavateks, mille äärde juba on ja võiks veelgi koonduda erinevad avalikud teenused ja igapäevased funktsioonid, on Tööstuse ja Vabaduse tänavad. Viimased moodustavad alevi selgroo, mille kujundamine kaasaegseks ja hubaseks väliruumiks, kus liikleavad ohutult autod, jalgrattad ja jalakäijad meelitab inimesi rohkem väliruumis aega veetma.

Tööstuse tänav on ajalooline mõisaallee ja peab sellisel kujul säilima. Viimane ei tähenda, et tänavarekonstrueerimisel ei peaks kavandama korralikke kergliiklusteid ja turvalisemat liiklemist autodele, pakkudes uuenduskuurina korralikke kergliiklusteid ning turvalisemat liiklemist autodele (maha markeeritud rajad, peatumistaskud jms). Tööstuse tänav selgelt eristuv peatänavade karakter võiks alata juba üle jõe, andes nii Urge poolt saabujatele märku, et kohale on jõutud Kohila keskusalapiirkonda.

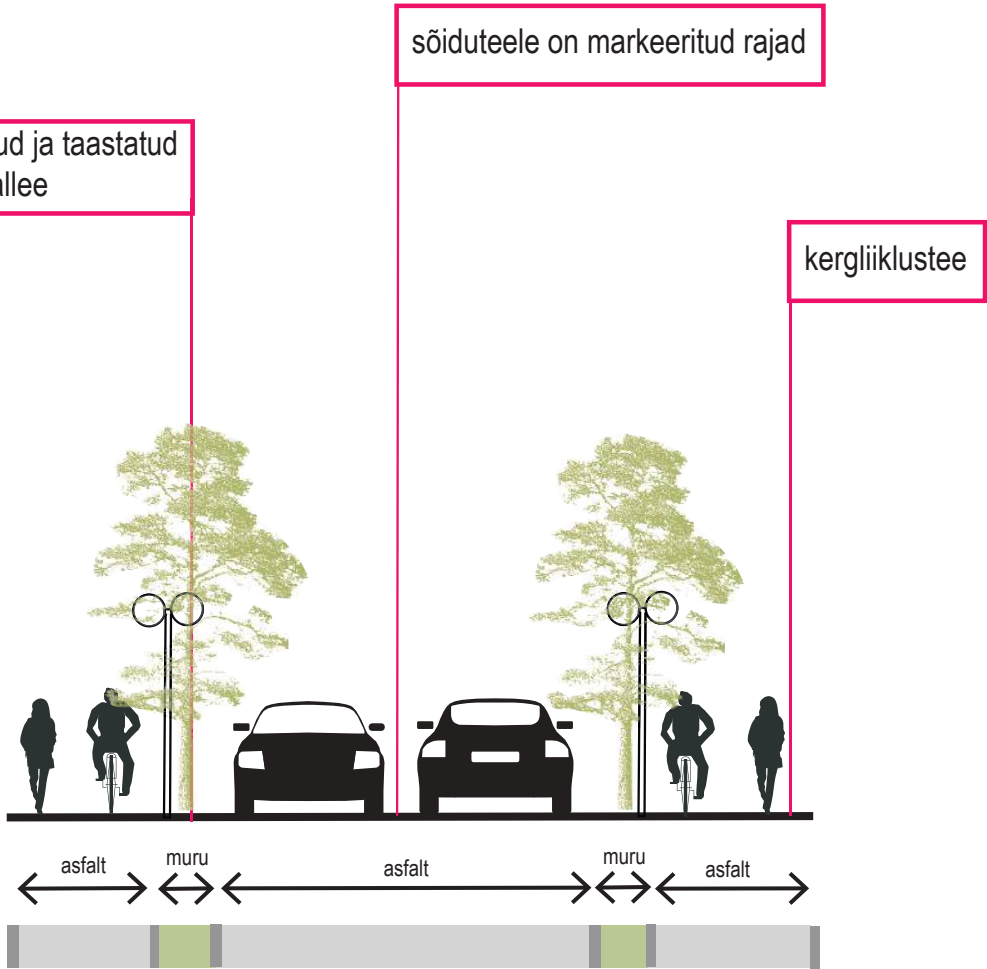
Vabaduse tänav eristub oma karakterilt, olles avaram liiklemisel. Kindlasti võiks tänavalaadigust "rongijaamast bussijaama" kujundada kesktänavat, kus sillutise, väliinventari, valgustuse ja haljastusega on ruumi ilmutatud ja liigendatud.

Tööstuse tn profil

A

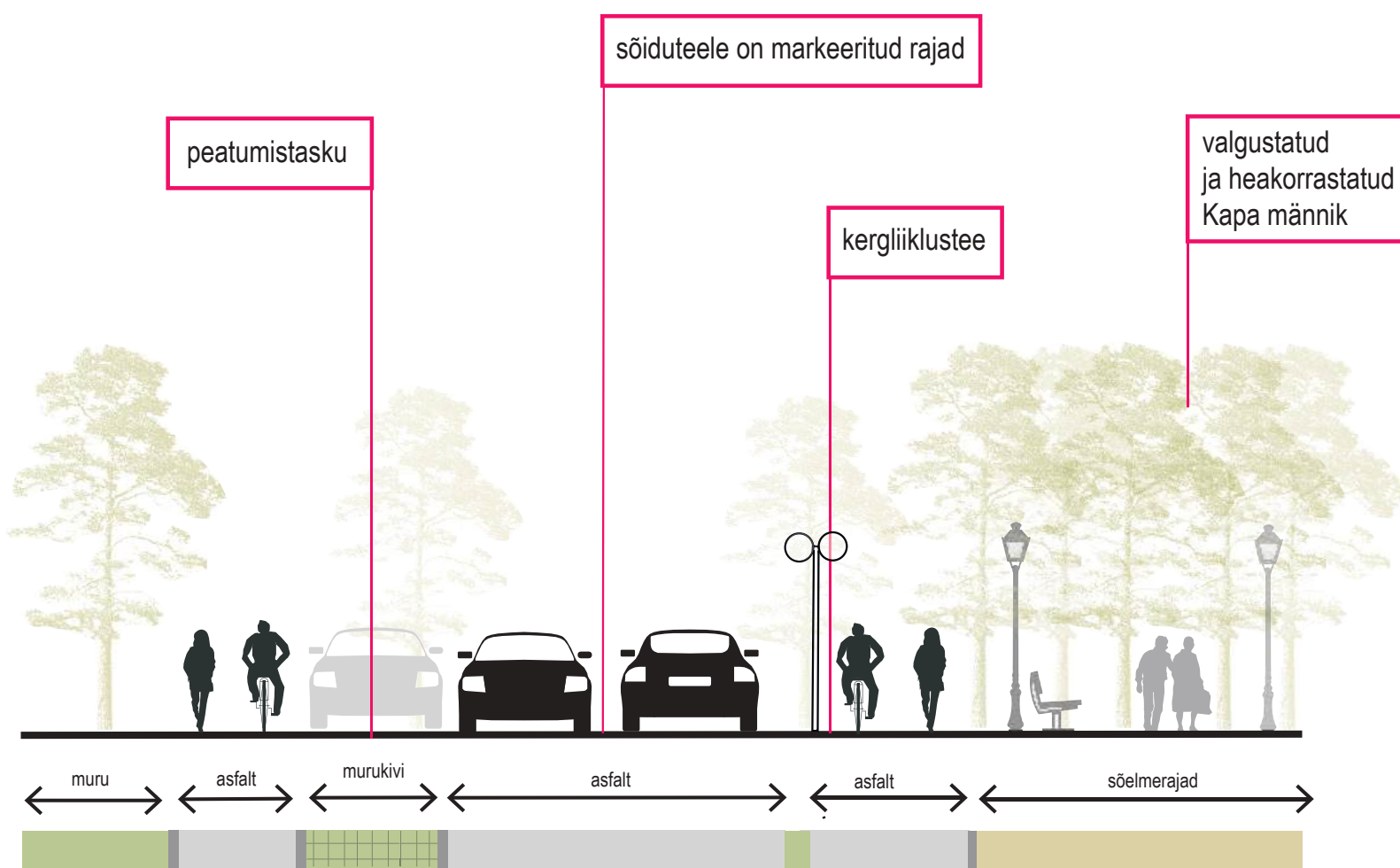
B

Tänavaruum

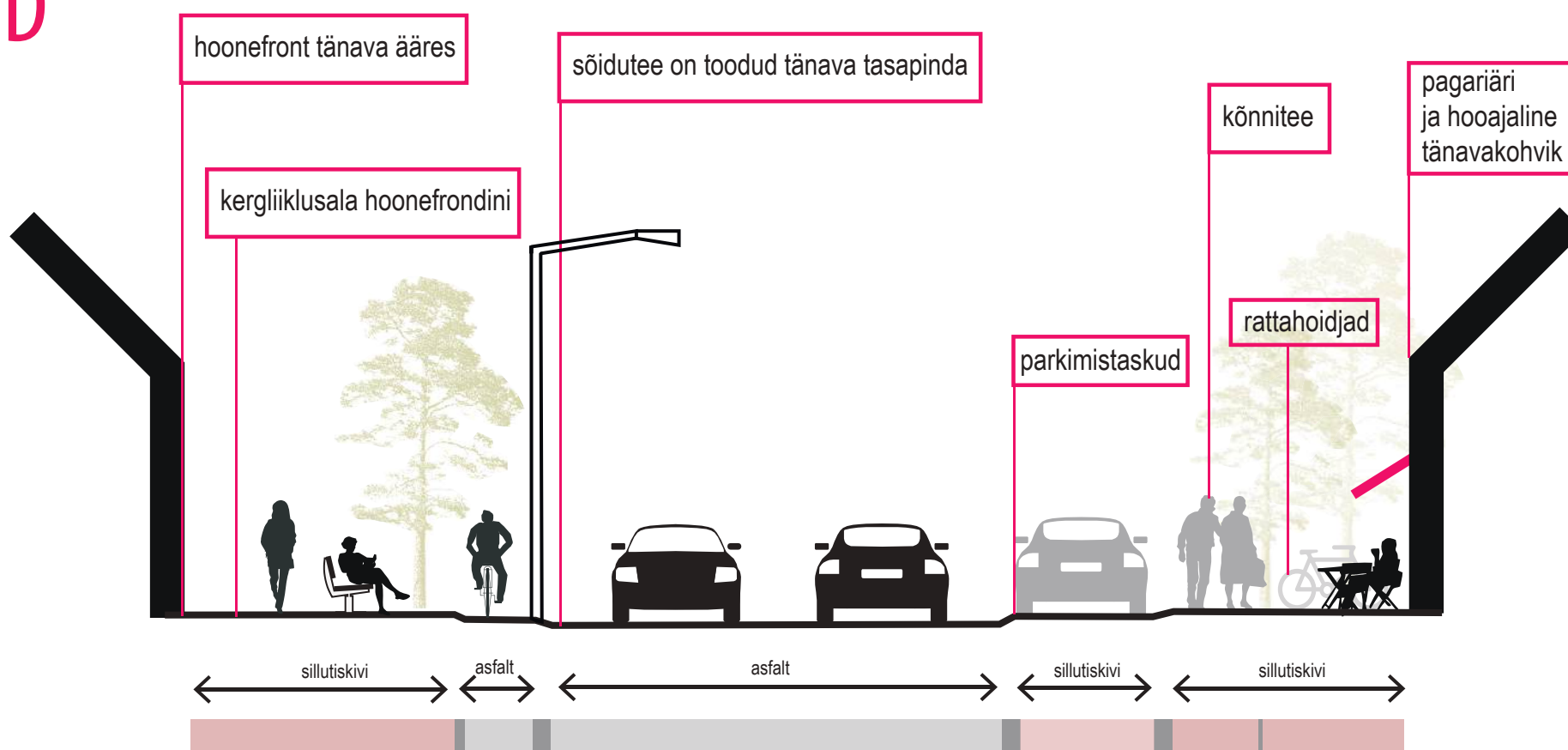
Tänavaruum

C

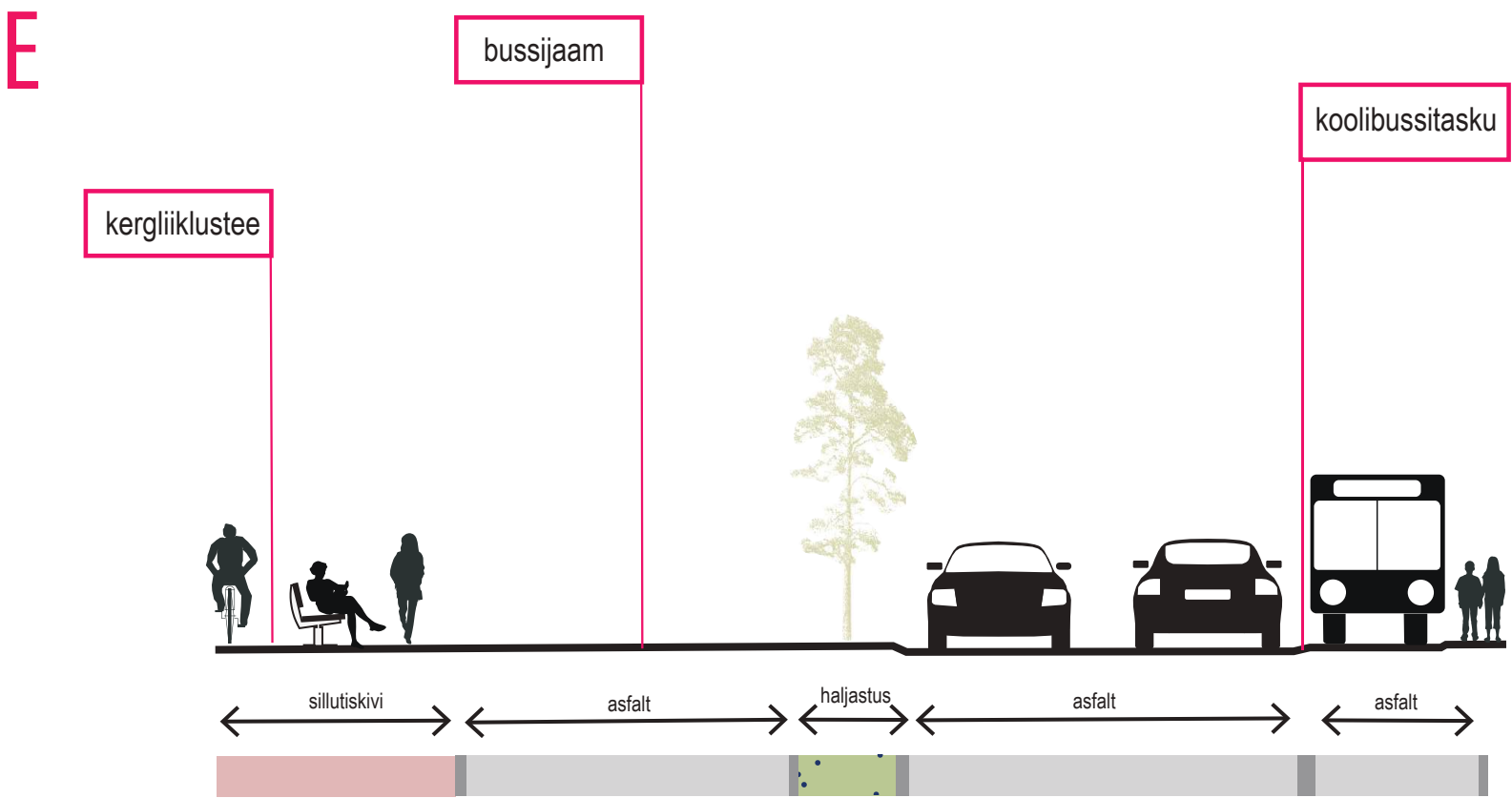

Tööstuse tn profiil

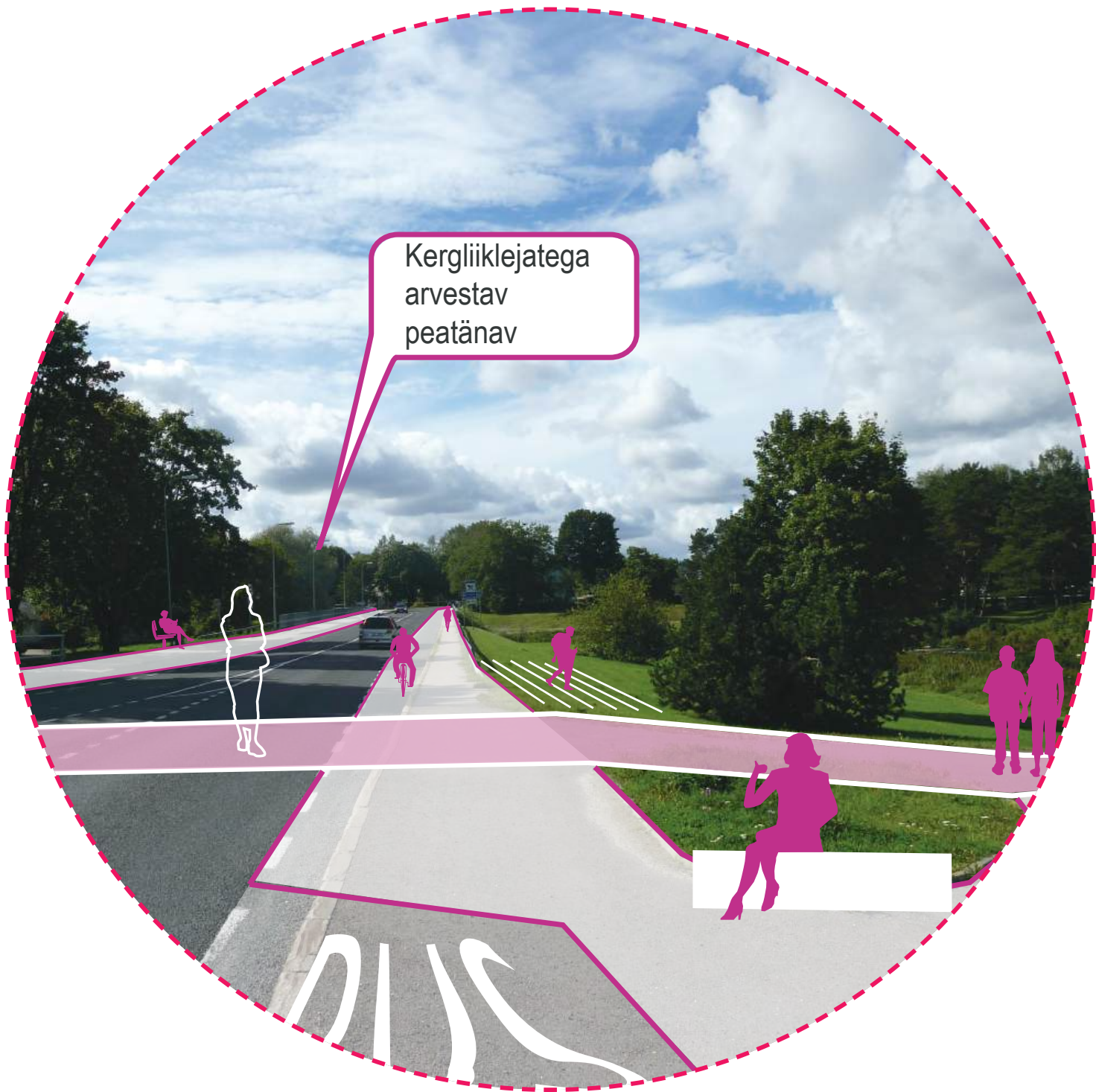
D

Vabaduse tn profiil

Viljandi mnt profiil

Joonis: Peatänav kontseptuaalsed profiilid. Joonised on illustratiivsed!

2.3 VÄLJAKUD JA SÕLMPUNKTID

Kohila sõlmpunktideks on erinevate teede ristumiskohad, mille ümbrusest leiab erinevaid teenuseid ja vabaajaveetmispaiku.

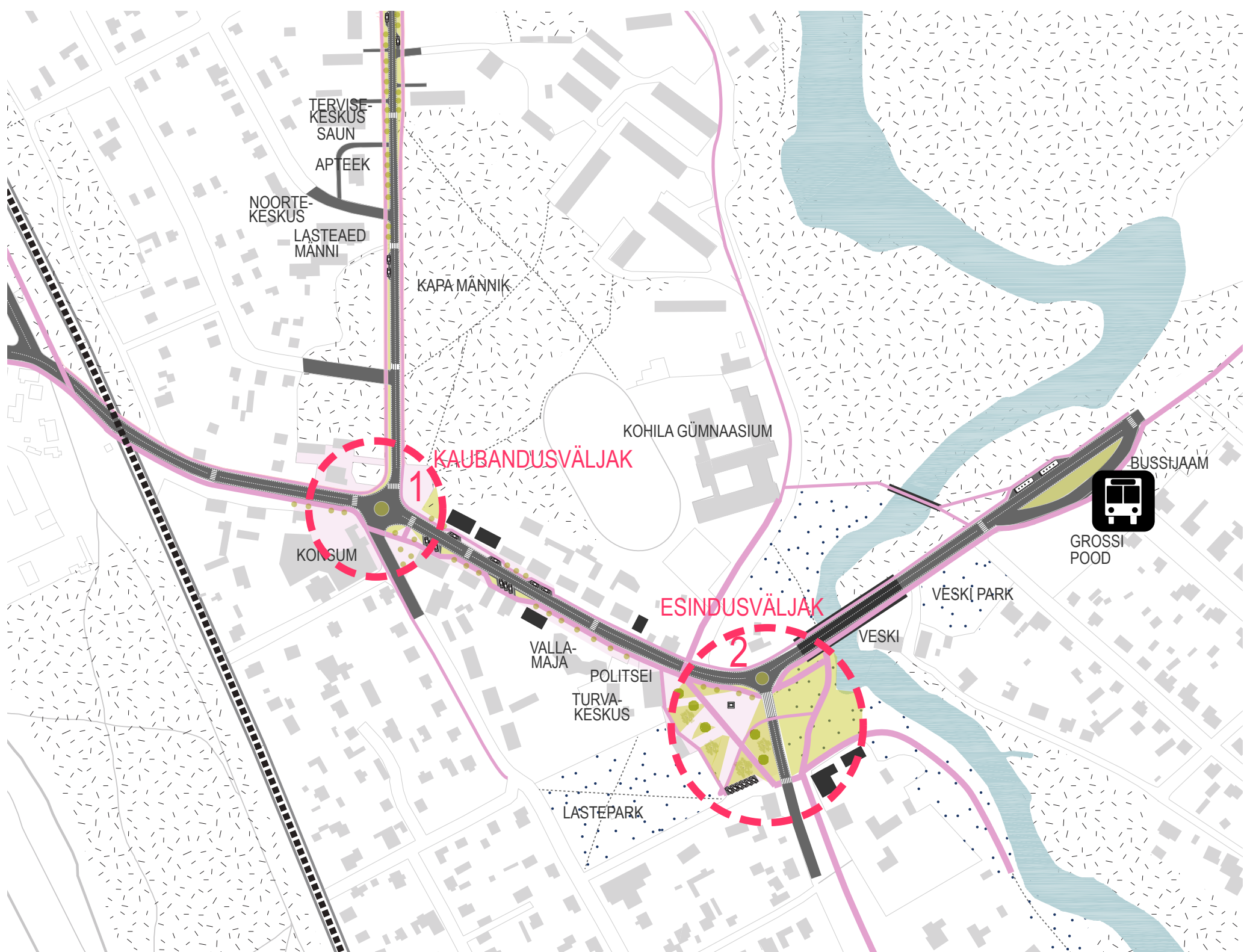
Väikealevi keskusala sõlmpunktide lahenduse märksõnadeks on inimõõtmeline skaala ja keskusala tihendamine.

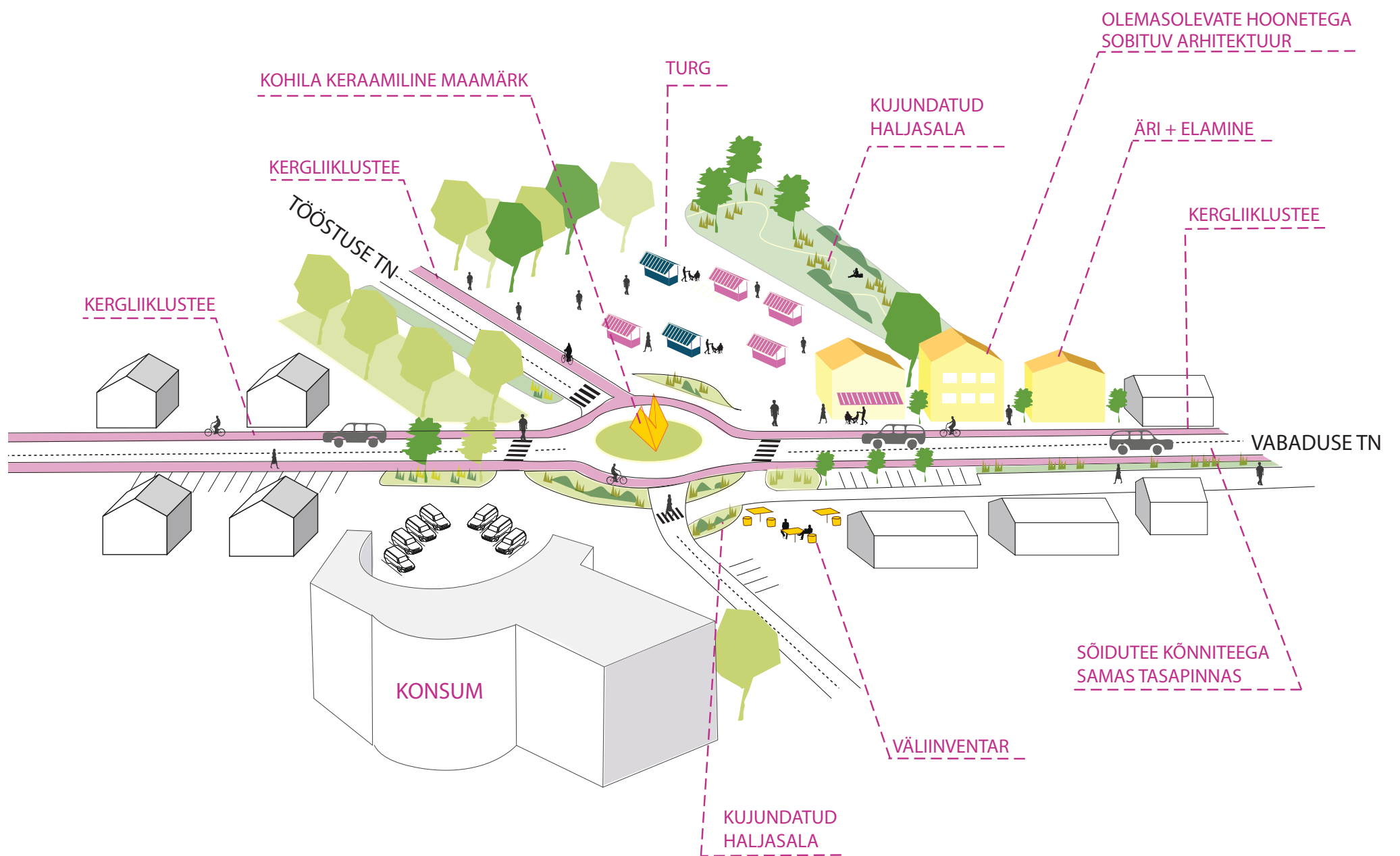
Tänavad olgu vaid nii laiad, kui autode liiklemiseks vajalik, jalakäijate ja jalgratturite ruum ent proportsionaalselt selle võrra suurem.

Kohila ruumi võiks tihendada, paigutades lisanduvat elamis- ja äriefunktsiooniga hoonestust keskusala "aukudesse". Kavandatavad hoonetemahud planeerida väikeasula mastaapidele vastavalt, järgides olemasolevaid puitmajade tüpoloogiaid.

Keskusala väliruumi puhul on oluline, et see võimaldaks inimestel ruumis ka peatuda ning erinevalt aega veeta - istuda, mööduvat jälgida, kokku saada, lauatennist mängida, turul sisseoste teha jms.

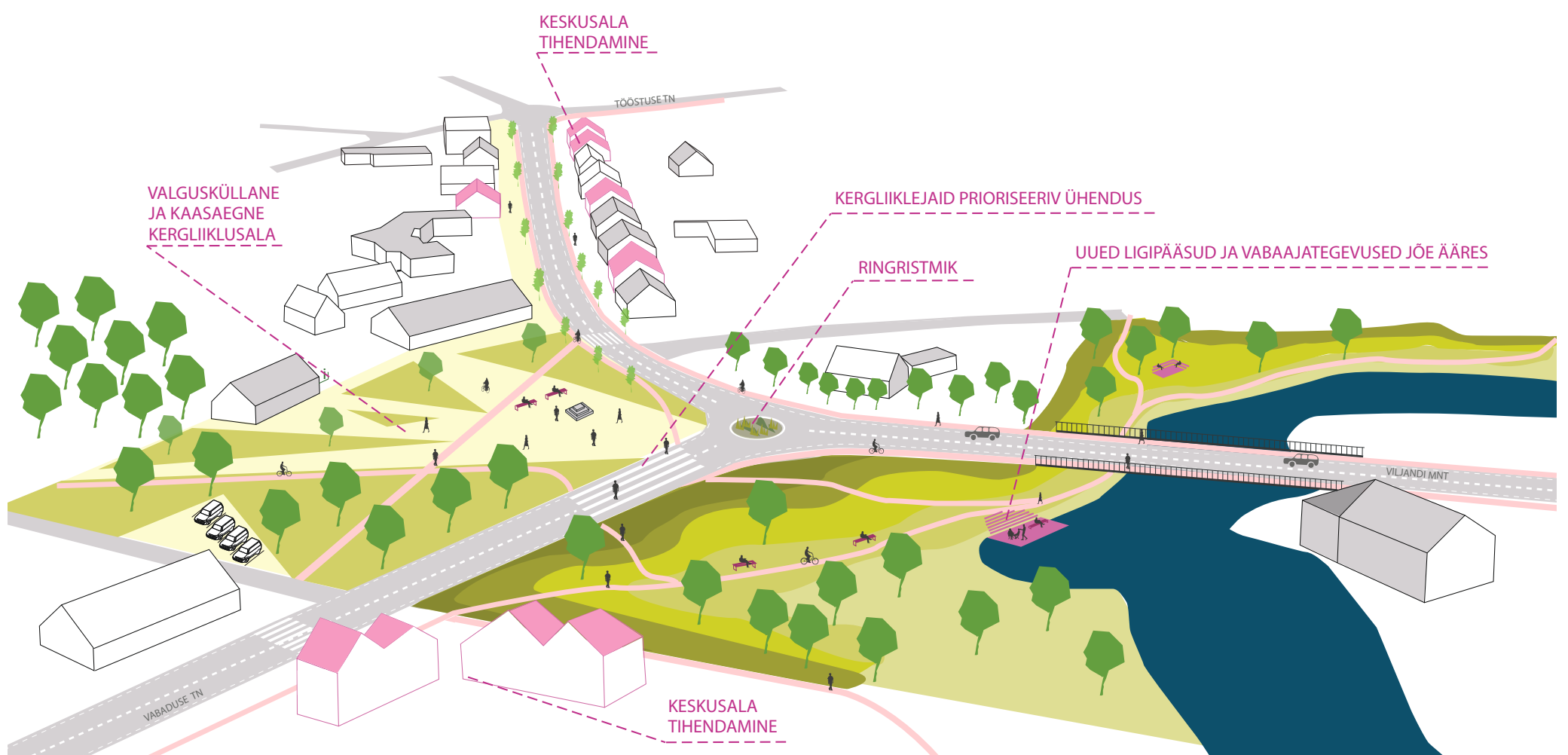
Sõlmpunktid peavad olema enamad kui pelgalt infrastruktuuri ristumiskohad!

1 Kohila kaubandusväljak: Vabaduse tänava ja Tööstuse tn ristumispunkt

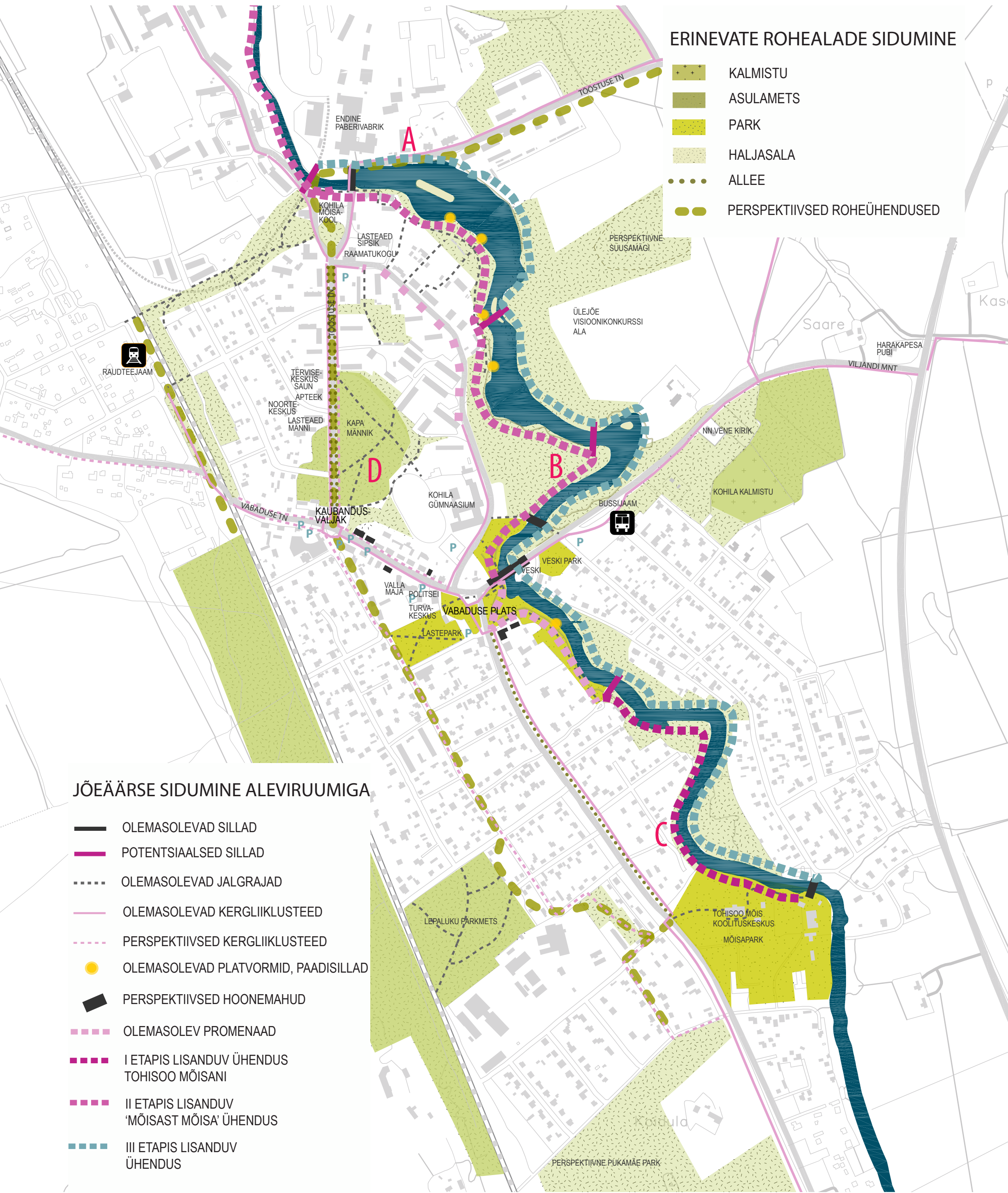
Tööstuse ja Vabaduse tänava ristmiku juurde koonduvad erinevad kauplused ning siia võiks tagasi tuua ka turu. Nii moodustub nn igapäevasem kaubandusele orienteeritud keskväljak.

2 Kohila esindusväljak: Vabaduse tänava ja Viljandi mnt ristumispunkt

Vabaduse tänava ja Viljandi mnt ristumispunkti võiks kujundada Kohila esindusväljakuks, kus pidada suuremaid üritusi ja rahvakogunemisi.

2.4 JÕEPROMENAAD JA ROHEALAD

Jõe- ja rohealade peamine potentsiaal on nende alade sidumine muu aleviruumiga ja ligipääsude tekitamine.

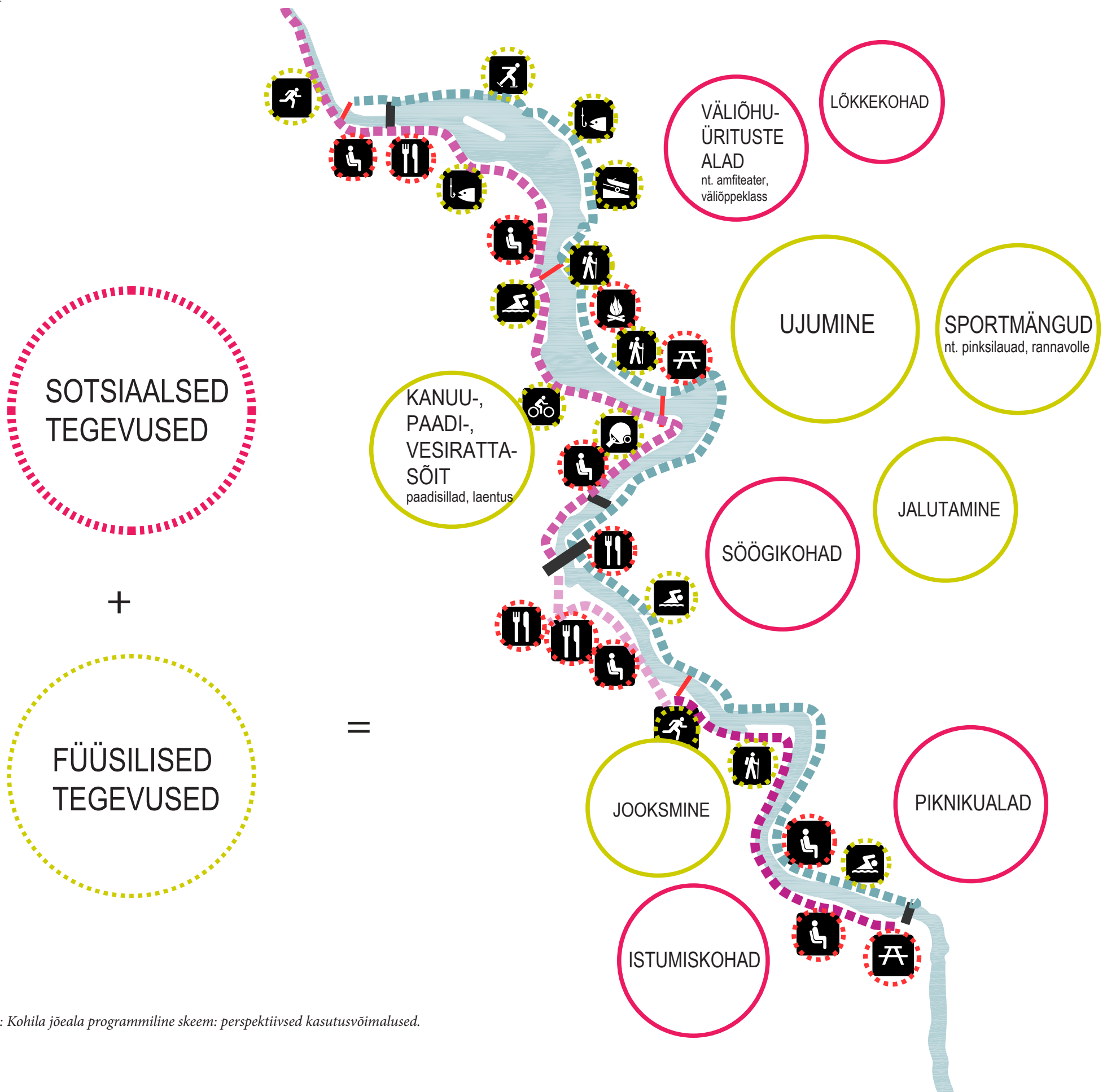
Pakkudes uusi liikumistrajekteore koos peatuspaikadega, mis võimaldavad erinevaid ajaviitmistegevusi, moodustub terviklik sinirohevõrgustik.

Üldkaardil on märgitud jõeäärsete alade sidumine aleviruumiga ning erinevate rohealade tüpoloogiad. Olemasolevad ühendused on täiendatud perspektiivsete kergliiklusteede ja rohekoridoridega. Jõepromenaadi juba rajatud lõikude ühendamiseks soovitame korrastada esimeses etapis jõe vasakkallas ja hiljem, kui Ülejõe arendus on planeeringukonkursiga lahenduse leidnud, ka parem kallas.

Väliruumi pakutavates funktsioonides võiks lähtuda sotsiaalsete ning füüsiliste tegevuste varieerumisest, et võimaldada erinevatel vanusgruppidel maksimaalselt Kohila alevi loodusmaastikes aega veeta.

Täpsed projektilahendused jäägu näiteks visioonikonkursil lahendada, joonistel pakutud variandid on vaid illustratiivsed, näitamaks kuivõrd palju erinevaid tegevusi ning maastikulahendusi Kohila sinirohevõrgustik võiks pakkuda.

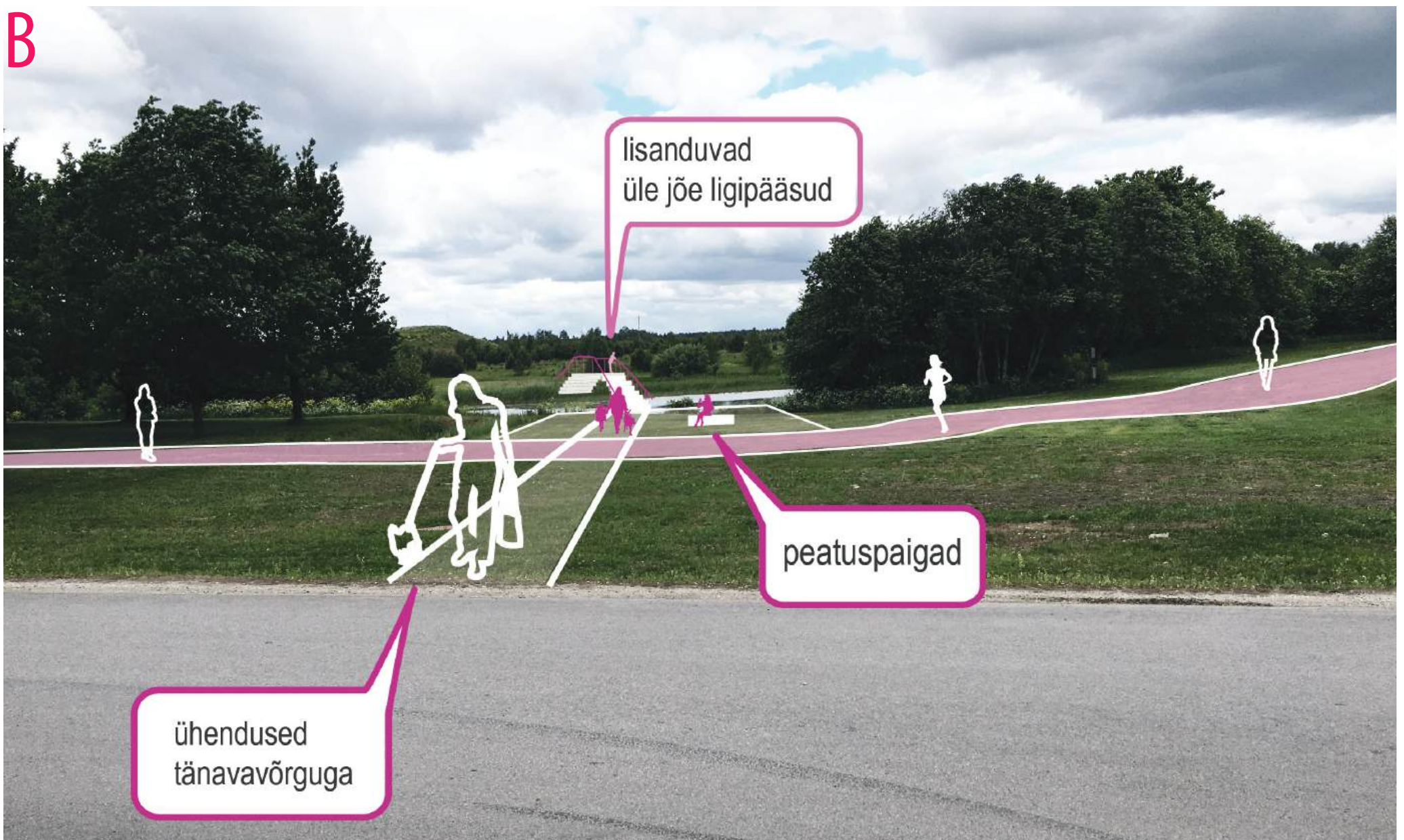
Jõepromenaad ja rohealad

A

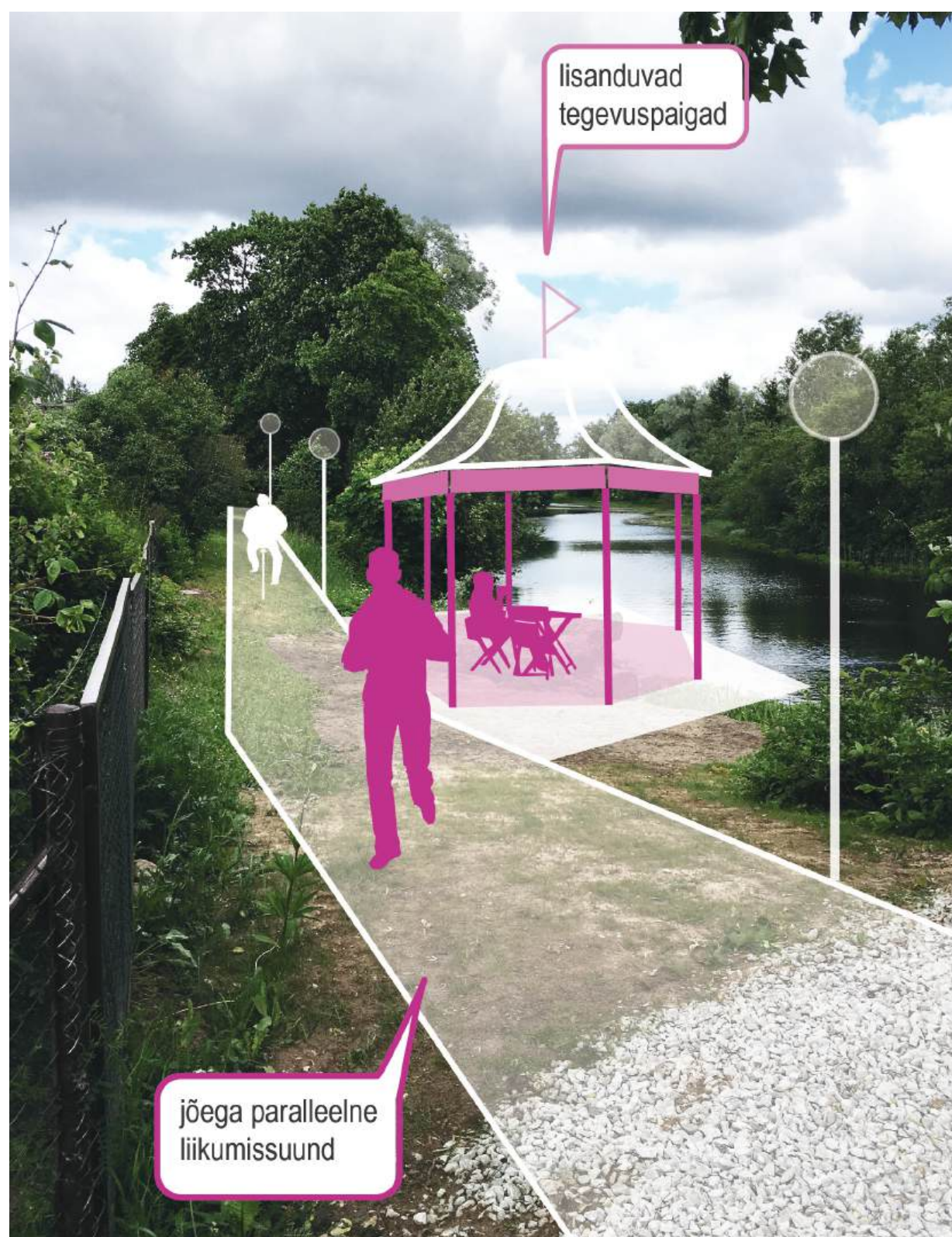
B

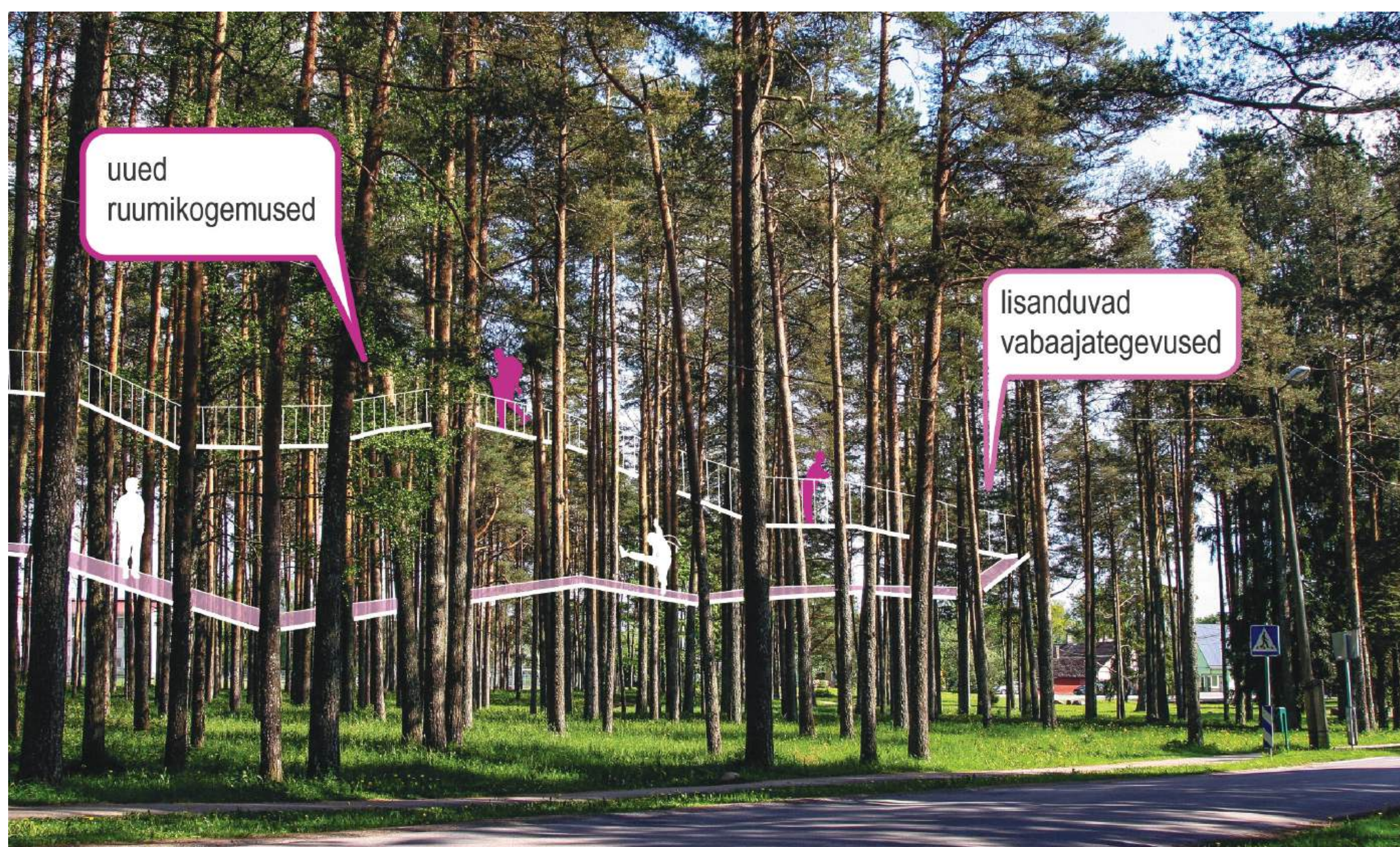
C

Mitmekesist ilmet ja ruumikogemust pakkuvad liikumisradad, mis ühendavad erinevaid Kohila rohealasid ja jõekallast.

Kontseptuaalsed ideed. Joonised on illustratiivsed!

D

3 RUUMIOTSUSTES OSALEMINE

21. sajandil ei peaks enam rääkima kaasamisest, vaid osalemisest. Planeerimine ja ehitustegevus on seaduse tasemel kaasamisnõuetega tagasihoidlikult reguleeritud ning tegelikud head näited sünnivad pigem osalusplaneerimise ja koosloome igapäevasel rakendamisel. Laiem osalus tagab otsuste läbipaistvuse ja sisukuse ning aitab vähendada/ennetada konflikte kogukonnaga.

Ruumiline teadlikkus vajaks tõstmist kogu ühiskonnas ning siin võiks Kohila vald võtta sihiteadlikult edendaja rolli. Selleks on mitu head eeldust, millest peamine on elukeskkonnast huvitatud kodanike osakaal, aga loomulikult ka mitmekülgne keskkond ise. Üks parimaid teadlikkuse suurendamise investeeringuid on ruumihariduse suuna lisamine gümnaasiumiõppesse või keskkonnanahariduse keskuse huvitegevusse. Ehitatud keskkond loob lisaks loodusele meid ümbritseva maailma ning siin on palju võimalusi ka keskkonnasäästliku eluvaate kasvatamiseks.

Üks oluline puudulik lüli kodanike ja ametnike ning ka vanema kooliga spetsialistide ja nn kaasamisentusiastide vahel on vähene suhtlus. Hetkel on ülekaalus vaid keerulised, ühesuunalise infojagamise vormis suhtluskanalid, kuid tarvis oleks süvitsimisevat ja laiapõhjalisemat osalusprotsessi ehk pidevat koostööd avaliku, era- ja kolmanda sektori vahel. Siin võib abiks olla läbirääkimise korraldaja, nn neutraalne osapool, vahendaja.

Läbipaistvuse juures on lisaks avatusele oluline märksõna ka arusaadavus – informatsioon, olgu selleks detailplaneering või ehitusprojekt, peab olema kõigile osapooltele arusaadav ehk nii tekst kui joonised võimalikud selged, rohkelt visualiseeritud ning lühidalt ja lihtsalt lahti seletatud. Sellise info kättesaadavus on siinkohal sama oluline – dokumendiregistrid, sh planeeringud peavad olema kergesti leitavad ja loogiliselt kasutatavates andmebaasides. Kohilal on kindlasti kiiremas korras vaja teha veebikeskkonnas kättesaadavaks hästitoimiv ja kaardirakendusega ühildatud planeeringute register.

Digimaailma võimalusi tuleb maksimaalselt ära kasutada, tehniliselt peab vallavalitsus enam tulevikku vaatama ning muutma oma platvormid võimalikult interaktiivseks (lisaks infoedastusele ka info, arvamuste ja ettepanekute kogumine). Alustada tasub ehitus- ja planeerimistegevuste koondamisest ühele hästitoimivale ja pidevalt uuenevale veebilehele, kus asjast huvitatu leiab kerge vaevaga uudised ja käimasolevad arendused ning elanikud saavad sel moel ka kõigi ühist ruumi puudutavatel otsustel silma peal hoida. Uue keskkonna loomisest tuleb kindlasti teavitada ka kohalikke elanikke, neile suhtlusplatvormi tutvustada ning sh õpetada vajadusel selle kasutamist.

Suured ruumiloome küsimused (nt üldplaneering) jäävad tihti kodanikele liiga abstraktseteks ning tundub, et sellised otsused neid ei puuduta. Kuidas muuta elukeskkonna tuleviku investeerimine sama oluliseks kui lapsele kooli valimine? Üks võimalus on kommunikatsioonis kasutada lisa-esitlusmaterjale (visuaalseid selgitusi, animatsiooni) vastavalt konkreetsele sihtrühmale.

Teavituspunktide ja suhtluskanalite puhul peab enam arvestama eri elanikegruppide liikumistrajektoorde ja harjumustega (nt noorte suurem veebikasutus eakatega võrreldes).

Kogu osalusplaneerimine peab olema paindlik protsess, avatud muutustele, olgu põhjused siis ühiskondlikud, tehnilised või konkreetsest uuest infost tulenevad. Kaasamisele ja osalusruumi kujundamisele võiks läheneda märksa loomingulisemalt ja kasutada julgemalt erinevaid meetodeid: vestlusringid, arutlevad jalutuskäigud, ekskursioonid, tajukaardid, erinevad küsitlused, ennetavad avalikud arutelud, pop-up infopunkt, ajutine kohakasutus, regulaarsed ümarlauad infojagamiseks, veebidiskussioonid, teemaseminarid, ideekorje („mis oleks kui...“). Kui vallavalitsusel teadmistest, pealehakkamisest või ajast puudu jääb, siis võib tellida kaasamisprotsesside läbiviimist ja korraldamist teenusena ka väljaspoolt.

Vallavalitsuse tööülesannete ülevaatamine käib kogu otsustus- ja planeerimistegevuse kaasajastamisega kaasas. Nii peaks üle vaatama ametnike tööülesanded, senise tööjaotuse, kaardistama üle- ja puuduolevad ülesanded, eesmärgiga luua (töö)keskkond, mis kõige paremini vastaks hea elukeskkonna kujundamiseks vajalikele tingimustele.

Hea praktika

Hea näide kohaliku omavalitsuse ja elanike koostööst on Kohila valla endise aiandusühistute piirkonna Aespa tegevus, kus 2011. aastal loodud asumiselts MTÜ Aespa Kodu on seadnud endale eesmärgiks arendada taristut ja liikumisvõimalusi külas ja Kohila vallas. Koostöös vallavalitsusega pandi esimese projektina alus kohalikule prügimajandusele ja järgmisena rajati park. Mõlemat tegevust toetas vald ka materiaalselt (raha ja maaga). Pärast neid esimesi omaalgatusprojekte jätkub koostöö vallaga planeerimise alal: ühiselt planeeritakse kohalikku veevärki ja liikluskorraldust (valgustus, bussiliiklus, kergliiklustee). Kokkusaamised vallaga on korrapärased. Kogukondliku turvalisuse lähenemise tugev külg seisneb tihti just ühistevõimuses, mille puhul algataja roll on vähem oluline kui elluviijate roll, kuna eesmärgid seatakse ja tegevused viiakse ellu ühiselt. Elanike kaasamine avaliku korra kaitseks (kogukonnatunde tugevdamine) vajab järjepidevat arendamist. Valik tähendab aktiivse koostöö jätkamist, mis on ka Kohila valla arengustrateegiline eesmärk.

5/ SE 7: Kaasatud vallakodanikud, tegusad küla - ja asumikogukonnad ning elanikel tugev Kohila valla identiteet (Arengustrateegia kuni 2025, lk. 13)

Lisalugemist

- „Kaasava planeerimise juhend”, Linnalabor 2012
- „Kaasamine avalikus sektoris ja vabakonnas: käsiraamat ametnikele ja vabaühendustele”, EMSL 2014

Vallavalitsusele:

- „Juhendmaterjal kaasamise kavandamiseks ning kaasamistegevuste läbiviimiseks”, Tartu 2012
- „Soovitused planeerimisprotsessi ülesehitamiseks”, Siseministeerium 2004
- “Kogukondlik turvalisus”. Juhend, Linnalabor 2016
- „Soovitused jalgrattaliikluse edendamiseks Eesti kohalikes omavalitsustes”, L. Remmelgas 2013

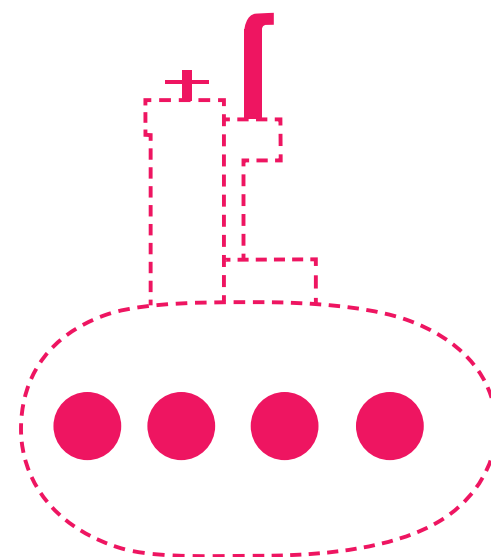
Kohalikule elanikule:

- Osalusjuhis „Oska osaleda”, Keskkonnaõiguse Keskus 2013
- „Ruumiline planeerimine ja ehitamine: kodaniku käsiraamat”, Pirita Selts 2012
- „Osalemine keskkonnaotsuste tegemises”, Eesti Roheline Liikumine 2009

Kõik dokumendid on sisuliselt ja põhimõtteliselt abiks ruumiotsustes osalejatele, kuid kuna planeerimiseadus on vahepeal muutunud, ei pruugi viited paragrahvidele enam vastata kehtivate seaduste nummerdusele.

4 TEGEVUSKAVA 2016-2025

Tegevuskavas on esitatud konkreetsed ideed, kuidas eelpool kirjeldatud ruumiliste muudatusteni jõuda. Mõnda üldisemat ja suuremat eesmärki pole võimalik ajaliselt piiritleda, vaid seda tuleb mõista kui üht olulisemat prioriteeti järgmise viie aasta jooksul, mida tuleb silmas pidada ka kõiki väiksemaid tegevusi ja projekte ellu viies.

Tegevus	Eesmärk	Väljundid
○ Liikumisruumi kavandamisel seada esikohale jalakäijad ja jalgratturid Tegevus	Kohila tänava- ja teedevõrgustik on inimsõbralik ja kutsub kasutama säästvamaid liikumisviise. Eesmärk	Oluline põhimõte kõigis pooleliolevates või tulevastes teeprojektides (sh nii uute teede rajamine kui olemasolevate rekonstrueerimine) ning liikluskorralduslikes küsimustes (liiklusmärgid, teeületuskohad, ühistranspordigraafikud jne). Väljundid
○ Organiseerida väljastpoolt või leida kohalike seast meeskond Keila jõe "beetapromenaadi" tegemiseks Tegevus	Korrastada jõekaldad, muuta need ligipääsetavaks ühistegevuse kaudu. Eesmärk	Meeskonna ülesanne oleks erinevate sündmuste kaudu ja koostöös naaberkruntide omanikega promenaad ühiselt valmis ehitada. Väljundid
○ Korraldada töötuba või küsitlus turule uue asukoha leidmiseks Tegevus	Küsitlus annab võimaluse koos arutleda keskuse funktsioonide üle ja leida uuele kohtumispaiigale kõige parem vorm (kas turg on mobiilne või alaline, kes on erinevad teenusepakkujad, sh kas ja kuidas toimuks nende valik) jne. Eesmärk	Töötuba, küsitlus, kärejad. Väljundid
○ Igas kvartalis üks avalik sündmus Kohila alevi väliruumis Tegevus	Eesmärk on siduda konkreetse koha/ruumiga olemasolevaid sündmuseid ja seeläbi aktiveerida elanike huvi neid ümbritseva elukeskkonna vastu. Eesmärk	Võimalikud sündmused: Paberivabriku avatud uksed, jõeääre Teeme ära korrastus- ja ehitustalgud 2018, Kohila avatud hoovid, korterinäitused ja/või -kontserdid, tänavafestival, kus mingiks ajaks suletakse liikluseks nt Tööstuse tänav kogukondlikeks ühistegevusteks (eeskju Uue Maailma festival, Kalamaja pikk laud, Kuressaare ühispidnik). Väljundid
○ Katsetada koos elanikega erinevaid ajutisi ruumilahendusi Tegevus	Vahekasutus annab omavalitsusele aga ka eraomanikule võimaluse paindlikult oma kinnisvara, tühjana seisvat hoonet, maatükki või ruumi anda kasutusele huvitatud aktiivgruupile, näiteks kultuuriliseks tegevuseks, küsimata selle eest renti (ruumi kasutaja tasub jooksvad kommunaalid ja hoiab ruumi korras või parandab selle seisundit). Eesmärk	Näiteks testida ja ehitada koos elanikega erinevaid (ajutisi) ruumiinstallatsioone kiirete, lühiajaliste ja odava(ma)te sekkumistega (silla kõnniteede laiendamine, ajutised varjualused, jõeplatvormid jne). Väljundid
○ Kutsuda kokku Kohila Kultuurikatla intsiatiivgrupp Tegevus	Aktiveerida Kohila kultuuritegevuse suurema etendustesaaliga (sh võimalus ka suveteatritele), kus saaks katsetada erinevaid ettevõtmisi. Eesmärk	Etenduste kõrval veel teised hooajalised tegevused nagu alevi turismiinfopunkt, rohevaheutus, linnaaianduste katselava, hobitegevused jne. Väljundid

Tegevus		Eesmärk	Väljundid
Tegevus	○ Rahvusvaheline keraamikasümpoosion alevi keskuslal	Eesmärk	Väljundid
Tegevus	○ Selge viidastus	Eesmärk	Väljundid
Tegevus	○ Osalusdemokraatia arendamine	Eesmärk	Väljundid

5 KOKKUVÕTE

Kohila ruumikava lõppraport annab ülevaate alevi ruumist, selle kasutamisest ja väljakutsetest ning koondab ettepanekud alevi keskuse jaoks olulistel teemadel: tänavaruum ehk alevi peatänav, sellega seotud sõlmpunktid ja väljakud, jõe-promenaad ja rohealad.

Lisaks ettepanekutele saab lugeda ka töö käigust, erinevatest vaheesitlustest ja kohalike elanike kogutud mõtetest. Pakutud maastikuarhitektuurid ja planeeringulised ettepanekud jooniste ja skeemidena hõlmavad Kohila peamist keskusala – Tööstuse ja Vabaduse tänava telgesid koos alevi sisese jõe-ruumiga.

Lisatud on kasulikke nõuandeid vallaelanike ja -ametnike omavahelise suhtlemise parandamiseks, et seeläbi kvaliteetsemate ruumiotsuste kaudu parem elukeskkond kujundada. Ruumikava viimane peatükk pakub tegevuskava ettepanekuid aastani 2021, mille rakendamise kaudu eelpool esitatud ruumiliste muudatusteni jõuda.

Töö käigus on süvenenud veendumus, et Kohilal on palju eeldusi kujuneda väikelinliku kasutajasõbraliku tänavaruumi ja selge identiteediga aleviks, mille on mitmekesiseid tegevusrume pakkuv keskusala. Looduslikud väärtused (jõgi, roheline alev), pealinnaregiooni lähedus (sh nii rongi- kui bussiühendus) ja aktiivne kogukond loovad tugeva aluspõhja hea linnaruumi loomiseks. Loodetavasti on meie ettepanekud ruumikava kujul abiks kohalikele suurendamiseks - olles kasulikuks abimaterjaliks edasiste ruumiotsuste kavandamisel ja tekitades osalema kutsuvat aruteluruumi.

Eriliselt soovime tänada: Maria Derlõš, Epp Vahtramäe, Regina Viljasaar, Inna Laanmets, Silje Rõõmus, Heiki Hepner, Anneliis Kõiv, Toom Raudsep, Teet Raudsep, Priit Rander, Andrus Saare, Neeme Lumi, Are Veski, Merike Kraiss, Signe Maddison, Kalle Talviste, Anu Nigessen, Kersti Nigessen, Uku Torjus, Kairis Kontus, Ingrid Oksar, Kadri Ellervee, Kalev Ellervee, Kristi Solvak, Toomas Põld, Anu Adamson, Rein Ailt ja Marek Rannala.

